

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Rusija in vzhodni pakt

Pakt vzajemne pomoči, ki naj združi
vzhodni del Evrope v mirotvorno skup-
nost, je danes morda najresnejša zade-
va, ki se obravnava v vseh evropskih ka-
binetih, najintenzivnejše seveda v onih,
ki so si osvojili idejo in vidijo v njej
najboljše sredstvo, ki se z njim za bliž-
njo in nemara tudi za daljno bodočnost
izloči vojna kot glavna, ali celo edina
možnost reševanja meddržavnih kolizij.
Po neuspešnem začasnem zaključku
razorožitvenih pogajanj je postalo vpra-
šanje organizacije varnosti nad vse
aktualno. Že v Ženevi so se pojavili ve-
liki obrisi nove evropske grupacije in
iniciatorji ideje vzajemne medsebojne
pomoči so šli takoj na praktično delo.
Razumljivo pa je, da nova misel ni na-
šla na vseh straneh priaznega odmeva
in ne smemo se čuditi, da so izvestni
državniki z vsvo vneto na delu, da na-
vale kar največje ovir na pot evropske pa-
cifkacije. Ne bomo tu razpravljali o re-
vizionističnem prizadevanju, preprečiti
organizacijo miru, ki bi temeljila na
osnovi obstoječega stanja, registrirali
hočemo le glasove onih, ki kažejo res-
no odločnost, ohraniti evropski mir kot
dobro, ki mora biti za vse narode
noli me tangere, ako nečesto prekiniti
proosa ozdravljenja Evrope in sveta.

Med glavne stebre pripravljajočega se
vzhodnega pakta je vsekakor prštevali
Rusijo, ki je v teku zadnjega leta po-
vsem predčlenila svoj zunanje-politični
kurz in se uvrstila v mirotvorno fronto, ki
odklanja vsako samovoljno premikanje
mej za največjo opasnost. Ni treba pre-
iskovati motivov, ki so povzročili novo
orientacijo Rusije napram ostali Evropi;
tudi ni povoda razmišljati o iskrenosti
ali neiskrenosti zunanje politike, ki jo
je inauguriral ljudski komisar Litvinov.
Za sedaj se mora novi ruski kurz vzeti
kot konkretno dejstvo in ob enem kot
važen aktivum mirotvornega prizadeva-
nja.

Izhajajoč od malo zadovoljivih, v bi-
stvu negativnih rezultatov razorožitven-
ne konference, je Litvinov prepričan, da
na kakšno znižanje oboroženega stanja
ni več misliti, ker se vsi oklepajo le še
stabilizacije obstoječega nivoja. Ker pa
ne more biti dvoma, da dopušča sedanj
obseg vojne pripravljenosti možnost no-
ve svetovne vojne, ne preostaja druge-
ga, nego ugotovitev, da dosedanja po-
gajanja niso mogla zadovoljivo rešiti
problema razorožitve kot glavne garan-
cije miru in varnosti. Tudi po ženevski
konferenci je ostal občutek nesigurnosti
in negotovosti, ali bo uspelo vsaj v Ev-
ropi za vedno zabraniti prelivanje krvi
in uničevanje vrednot. Iz tega spozna-
nja je vzklik misel, da je treba iskati
nove poti, če je prva vodila v zagato. Ta-
ko se je rodila ideja regionalnih paktov
o vzajemni pomoči, katere so se oprijeli
vsi narodi, ki resno in iskreno hočejo
sebi in drugim prihraniti vojno zlo.

Bilo je že več poskusov zavarovati
mir z meddržavnimi pogodbami. Omeni-
ti je zlasti Briand-Kelloggov pakt in
pakt o Društvu narodov. Toda zaradi
nedostajanja učinkovitih sankcij je bilo
mogoče, da sta se obe pogodbi od izvest-
nih strani kršili, ne da bi krivdi sledila
kazen. Tudi bilateralnim paktom o ne-
napadanj ni bilo dano, da bi dvignili
zaupanje varnosti, zlasti, ker je na dia-
ni, da niso vedno izvirali iz iskrenih mi-
roljubnih nagibov in jih je mogel tudi
narod, ki zasleduje agresivno politiko,
skleniti s kakim sosedom, da si zavaru-
je hrbet, kadar bi obrnil ost v smer
drugega sosesa.

Zato je po mišljenju ruske zunanje
politike najboljši izhod iz atmosfere ne-
sigurnosti organizacija regionalnih pak-
tov o vzajemni pomoči, ki bi nalagali
vsem pogodnikom enake pravice in ena-
ke dolžnosti in bi se nikjer ne mogli
smatrati kot poskus obkoljevanja in iz-
olacije kateregakoli izmed narodov iste
geografske cone. Izjema bi se podala le
za narod, ki bi odklanjal pristanek na
skupno načelno bazo in bi si hotel
ohraniti svobodno roko tudi za morebit-
no agresivno politiko. Tak narod pa bi
seveda ne imel pravice pritoževati se nad
izolacijo od strani miroljubnih zavezni-
kov in bi moral seveda nositi konse-
kvence za vsako motnjo miru in ravn-
ovesja, ki bi izvirala iz njegovih enostran-
skih in egocentričnih prizadevanj.

V resnici so se že oglašile izvestne
evropske sile, ki so se v naprej pokazale,
da ne želijo sodelovati pri organizaci-
ji vzajemne pomoči, ker so na varno-
sti in integriteti interesirane le v toliko,
kolikor gre za nje same. Litvinov zato
ne prikriva, da bo pot do novega obli-
kovanja politične Evrope težavna in dol-
gotrajna. Vsekakor pa je Rusija na
predlaganem vzhodnem paktu silno in-
terisirana in se mu bo brez pridržka
priključila, kadar pride do njegove re-
alizacije. Ona je tudi odločena, sodele-
ovati pri vseh pripravah in s svoje strani
storiti vse, da se načrt, ki ga smatra kot
pomembno mirotvorno garancijo, dejanski
izvede. Vzhodni pakt bo dopolnitev lo-
carske pogodbe na evropskem vzhodu
in bo tako sklenil krog mirotvornih garan-

Barthoujeva misija uspela

**Anglija pristaja za zaključitev vzhodnega pakta o medsebojni po-
moči ter bo podpirala vstop Rusije v Društvo narodov — Okrepitev
angleško-francoskih prijateljskih odnosov**

London, 10. julija. d. Včerajšnji razgovo-
ri francoskih in angleških državnikov so
bili predvsem informativnega značaja. Ka-
kor je objavil Reuterjev urad, so bili raz-
govori posvečeni izmenjavi misli o položaju
razorožitve v splošnem.

Barthou, Massigli in generalni tajnik
francoskega zunanjega ministrstva Leger
so podali ekspozice o razvoju francoske
varnostne politike v okviru Društva nar-
dov. Pri tem je bilo stališče vzhodnih
evropskih držav pojasnjeno na podlagi Bar-
thoujevih informacijskih polovani. Barthou
je izjavil, da sta tudi Nemčija in Italija po-
učeni o vseh doedanjih pogajanjih.

Po drugem včerajšnjem razgovoru, ki je
bil končan ob 6. uri popoldne, so prejeli
angleški in francoski zastopniki tiska ne-
katere informacije. V angleškem zunanjem
ministrstvu so izjavili, da vidi angleška
vlada v francoski iniciativi pomemben na-
predek v organizaciji evropskega miru in
da pričakuje uspeh francoskih pogajanj.
Barthoujeve izjave so velikega pomena za
nadaljnje obravnavanje razorožitvenega
vprašanja. Stališče Francije se ne more
oznati kot trdovratno. Francija stremi po
varnostnem sistemu, ki bi se opiral na Dru-
štvo narodov, in če bi se ta sistem ustvi-
ril, bi bila pripravljena priznati tudi efek-
tivno enakopravnost Nemčije.

Zunanji minister Barthou je izrazil v
razgovorih z zastopniki tiska svoje za-
dovoljstvo nad potekom londonskih razgovo-
rov.

Ob koncu včerajšnjih angleško - fran-
coskih razgovorov so izdali v angleškem zi-
nanjem ministrstvu komunikacije, ki pravi med
drugim:

Razgovori so potekali posebno pristržno.
Šlo je predvsem za izmenjavo misli o ev-
ropskih zadevah, ki interesirajo obe drža-
vi. Popoldne sta oha zunanja ministra na-
daljevala posvetovanja. Francoski mornari-
ški minister Pietri in lord admiraltete
Monsell sta se istočasno sestala v poslop-
ju admiraltete, kjer sta razpravljala o pri-
pravah za pomorsko konferenco.

Enaki nazori glede vzhodnega pakta

London, 10. julija. AA. Pred dopoklanski-
mi razgovori z angleškimi državniki se je
francoski zunanji minister Louis Barthou
sestal s predsednikom razorožitvene konfe-
rence Arthurjem Hendersonom v prostorih
londonske lige za Društvo narodov.

Ob 10.30 je Barthou odšel v zunanje mi-
nistrstvo, kjer je nadaljeval posvetovanja
s Simonom, dočim je francoski mornariški
minister Pietri konferiral s prvim lordom
admiraltete sirom Boltonom Eyresom Mon-
sellom o pripravah za pomorsko konferen-
co, ki se bo sestala prihodnje leto.

Današnja plenarna seja francoskih in an-
gleških delegatov je trajala tri ure. Dele-
gati so ugotovili, da imajo enake namere
glede tako zveznega »vzhodnega pakta«.
Podlaga za razgovore je tvorilo delo že-
nevskega odbora. Posebno močno oporo so
imeli francoski zastopniki v resoluciji var-
nostnega odbora, ki podpira regionalne pak-
te o medsebojni pomoči. V zvezi s tem
vprašanjem so nato razpravljali o pomor-
skih in letalskih problemih. Čeprav je bila
izmenjava misli globoka, je vendarle gi-
bala v splošnih izrazih. Iz razprave je bilo
videti, da imata obe vladi enake skrb in da
soglašata glede metod za zaščito miru.

Pred svojim odhodom iz Londona se je
Barthou sestel z ameriškim delegatom na
razorožitveni konferenci in delegatom za
pripravljanja pogajanja o pomorski konfe-
renci Normanom Davisom.

Opoldne je priredil podpredsednik vlade
Stanley Baldwin obed v čast Barthouju in
Pietriju. Obeda so se udeležili tudi zunanji
minister John Simon, francoski poslanik v
Londonu Corbin in bivši angleški poslanik
v Parizu lord Tyrrell.

Komunike

London, 10. julija. AA. Razgovori angle-
škega in francoskega zunanjega ministra
so končani. O njih je izšel komunikacije, ki
pravi, da so dal razgovori obema vlada-
ma možnost, da jasno presodita vsa vpra-
šanja, ki so bila na konferenci na dnevnem
redu, med njimi tudi francoske predloge
o dodatni vzajemni pomoči za varnost v
vzhodni Evropi, o bodočnosti razorožitvene
konference ter pripravah za pomorsko kon-
ferenco. Zaradi poslednje zadeve ostane
francoski mornariški minister Pietri še ne-
kaj dni v Londonu.

ov, ki bo dovolj močan, da zabrani
svojevoljne poskuse novih katastrof.

Mišljenje Litvinova je nedvomno važno
in pomembno za vse prijatelje miru.
V bistvu se njegovo gledanje na varno-
stni problem tudi krije z načeli, ki sta
po njih usmerili svojo politiko obe za-
vezniški skupini, na katerih je udeležena
naša država v Srednji Evropi in na Bal-
kanu. Na zapadu stoji na isti liniji naša
zaveznica Francija in tudi britanski
politični krogi zamišljene in započete
akcije a limine ne odklanjajo. Stališče

Velik uspeh londonskih razgovorov

Pariz, 10. julija. AA. Po končanih fran-
cosko-angleških razgovorih bi se dali dose-
ženi rezultati takole resumirati:

1) Vsi angleški pomisleki zastran načrta
o vzhodnem paktu so odstranjeni. Ta pakt
dobi aprobacijo londonske vlade.

2) Britanska vlada bo ta načrt podpirala
v prizadetih prestolnicah, kjer utegne
imeti kaj vpliva.

3) Anglija se ne bo upirala vstopu Ru-
sije v Društvo narodov.

4) Razmerje med Francijo in Veliko
Britanijo se je učvrstilo in medsebojno za-
upanje povečalo.

Vprašanje baltiškega in sredozemskega pakta

Pariz, 10. julija. AA. Agencija Havas po-
poroča iz Londona, da sta Barthou in Si-
mon včeraj govorila predvsem o načrtih
za pakte o medsebojni pomoči. V ospredju
je bilo predvsem vprašanje takega pakta
za severovzhodno Evropo. Podlaga za tak
pakt naj bi bil baltiški pakt, ki ga pravkar
pripravljajo. K paktu bi pristopila tudi
Francija s Poljsko in Rusijo. Velika Brita-
nija bi k paktu ne pristopila. Izpolnjenost
tega pakta naj bi bil sredozemski pakt, ki
ga pa še niso konkretno proučili. Angleški
ministri so želeli pojasniti glede načela
medsebojne pomoči, nakar so priznali, da
je treba francosko prizadevanje pozdraviti.
Pomovna oborožitev Nemčije, kršitev po-
godb, ranljivost angleškega ozemlja z leta-

M, vse to in še drugi pojavi globoko vzne-
mirjajo sedanjo Evropo. Brez dvoma bo to
vplivalo tudi na angleško javno mnenje.
Čeprav sedaj še ni mogoče upati, da bi
hotela Velika Britanija v bližnji bodočno-
sti aktivneje sodelovati z evropsko celi-
no, je vendarle gotovo, da bo podprala
vsak poizkus za okrepitev miru v Evropi.
Zato so voditelji Velike Britanije priznali,
da odgovarjajo francoski načrti njihovim
naziranjem, ker so v bistvu odlično mi-
roljubni.

»Petit Parisien« doznava, da so na se-
stanku Barthouja z angleškimi državniki
govorili v prvi vrsti o varnosti v vzhodni
Evropi. Vprašanja varnosti na zapadnem
področju Porenja se sploh niso dotaknili,
ker je varnost na tem ozemlju že zajam-
čena z določbami locarske pogodbe.

List poroča nadalje, da je Barthou opo-
zoril svoje angleške tovariše na to, da je
Francija v Ženevi delala v sporazumu z
Veliko Britanijo in da je bila pripravljena
sprejeti splošno konvencijo o razorožitvi.
Če do tega doslej še ni prišlo, je kriva
Nemčija, ki je zavzela nepomirljivo stali-
šče.

Dopisnik »Tempse« poroča iz Londona,
da so se v angleški prestolnici danes poja-
vili glasovi, da bi se tudi britanska vlada
zavzela za politiko regionalnih paktov. Po
sodbi nekaterih britanskih krogov bi tak-
šen sklep britanske vlade napravil konec
obnavljanju nemške vlade glede pristopa
k vzhodno-evropskemu paktu.

Kakor doznava agencija Havas iz Lon-
dona, so angleški ministri v zvezi z vzhod-
nim paktom o vzajemni pomoči postavili

pogoj, da mora biti recipročnost držav po
tem paktu za vse njegove podpisnice ab-
solutna. Ni treba poudariti, pravi agencija
Havas, da so dobili letalski ministri v tem
pogledu vsa potrebna zagotovila.

»Intransigence« pa doznava o nečem
splošnem paktu, ki bi ga podpisali vsi po-
pisniki locarskega dogovora, in o novih
paktih o vzajemni pomoči, v katerih bi
bile na vsak način resumirane glavne točke
vseh paktov v zvezi s paktom Društva na-
rodov.

Anglija potrebuje prijateljstvo Francije

London, 10. julija. g. »Morning Post« je
mnenja, da pri londonskih pogajanjih ni
šjo za zaključitev nove zveze, zaradi česar
pa nikakor ni ovirano tesno vojaško sode-
lovanje med Francijo in Anglijo. Obe drža-
vi nista vezani s pogodbami, temveč z
nujnim skupnim zvezam. Spričo nove na-
rodno soc. Nemčije potrebuje Anglija pri-
ateljstvo Francije in obratno. Z razvojem
zrakoplovne je prenehala izolacija Angli-
je in Rokavski preliv ni več njena narav-
na meja.

Barthou je odšel iz Londona zelo zado-
voljen. Pred odhodom ga je obiskal še
ameriški posebni odposlanec Norman Da-
vis.

Barthou zadovoljen

London, 10. julija. AA. Francoski zmanj-
minister je ob 16.30 odpotoval v Pariz.
Pred svojim odhodom se je prisrčno raz-
govorjal z angleškim ministrom Edenom
in z državnim podtajnikom zunanjega mi-
nistrstva Sittartom. Novinarjem je izjavil,
da je zadovoljen z razgovori, ki jih je imel
z zunanjim ministrom Simonom in z drugi-
mi angleškimi državniki in je pristavil, da
se čuti zaradi obiska v Londonu zelo sreč-
nega. Pri vseh je opazil dobro voljo za re-
šitev vprašanja splošne važnosti, zlasti pa
vprašanja, ki se tičejo Anglije in Francije.
Sporazumeli smo se o tem, da imamo o
splošnem evropskem položaju enake na-
zore.

Sklicanje državnega zboru

London, 10. julija. AA. Reuter poroča
iz Berlina, da je nemška vlada sklicala pa-
lament za petek 13. julija. Verjetno je, da
bo državni kancelar Hitler na tej seji po-
ročal o zaroti Röhma in njegovih tovarših
in o akciji proti zarotnikom. Vlada skliče
je parlament zaradi številnih in večinoma
neresničnih govorov, ki krožijo doma in v
inozemstvu o tej zaroti. Sodijo, da se bo
državni kancelar Hitler v svojem ekspozice-
ju dotaknil tudi zunanje politike nemške
vlade in da bo tudi pri tej priliki naglašal
miroljubnost nemških državnikov.

Jutri bodo, kakor se zatrjuje, objavili
končni uradni seznam ustreljenih in padlih
oseb tekom dogodkov 30. junija in 1. in 2.
julija.

Sklicanje državnega zboru je politične
kroge precej presenetilo, posebno še, ker bi
bil moral Hitler že jutri v spremstvu gene-
rala Blomberga odpotovati na odhodi po Se-
vernem morju. Ker mora po poslovnem re-
du državnega zboru podati vladno izjavo
državni kancelar sam, je bilo potovanje za
par dni odgodeno. V ostalem pričakujejo v
političnih krogih v kratkem odstop držav-
nega poštne ministra Eltza von Rübena-
acha.

Manevri odpovedani

Berlin, 10. julija. n. Vojni minister Blom-
berg je odpovedal vse manevre, ki bi se
imeli pričeti jutri v raznih krajih Nemčije,
češ da je suša povzročila veliko škodo, ki
bi jo mogli manevri še povečati, razen te-
ga pa preti zaradi suše tudi nevarnost po-
žarov. V nekaterih krogih smatrajo, da so
bili pravi razlogi za odpoved manevrov
povsem drugi in da jih je predvsem iskati
v nezadovoljstvu generalov.

Sabotaža se širi

London, 10. julija. AA. Reuter poroča iz
Berlina, da vodijo tamkaj preiskavo o
dveh letalskih katastrofah, ki so se pripeti-
le v petek in zahtevale 7 žrtev. Trdijo,
da sta obe katastrofi nastali zaradi sabo-
taže. Arretirali so več delavcev.

Bern, 10. julija. n. V zvezi s skrivnostnimi
letalskimi nesrečami poslednjih dni v Fri-
drichshafnu javlja »Der Bund«, da so v
Dornierovih tavnaricah odpuštili brez razli-
ke vse delavce in 45 izmed njih aretirati.
Šele po preiskavi bodo delavci, ki jim ne
bodo mogli ničesar dokazati, sprejeti zopet
v službo in bodo delavnice nadaljevale
delo. Sedaj se vrši preiskava zaradi letal-
skih nesreč in krasi se doznava, se je v
Friedrichshafnu mudil tudi Hitler dve uri.
V hangarju za zrakoplov »Zeppelin« so na-
šli peklenjski stroj, ki pa ni eksploziral.

Berlin, 10. julija. AA. Univerzo v Frei-
burgu na Badenskem, ustanovljeno leta
1455, je uničil požar. Ogenj se je razširil od
velike kupole in je v 20 minutah vpepi-
lil leseno stropo. Gasilci so bili proti ognju
brez moči, ker primanjkuje vode. Profes-
orji in študenti so pomagali pri reševanju,
da rešijo dragoceno knjižnico. Kako je
ogjen nastal, še ni dognano. Širijo se ve-
sti, da gre za dejanje sabotaže.

Berlin, 10. julija. r. V Githum blizu
Hanovra je uničil požar okoli tisoč orolov
gozda. Ogenj je bil potaknjen. Izvršenih
je mnogo aretacij.

Tatarescu v Parizu

Bukarešta, 10. julija. wk. Ministrski
predsednik Tatarescu, ki je nameraval te-
dni obiskati Pariz, London in vse prestol-
nice Male antante, je izpremenil svoj načrt.
Iz Pariza se bo namreč vrnil naravnost v
Bukarešto. Glavni namen njegovega poka-
vanja v Pariz o finančni pogajanja.

Novi prometni minister

**Prometni minister general Milosavljević odstopil —
Za njegovega naslednika je imenovan inž. Kuzmanović**

Beograd, 10. julija. M. Nj. Vel. kralj je podpisal ukaz, s katerim je razrešen
dolžnost prometni minister general Svetislav M. Milosavljević in stavljen na
razpoložanje.

Z drugim ukazom Nj. Vel. kralja je imenovan za prometnega ministra
inž. Ognjen B. Kuzmanović, pomočnik prometnega ministra v pokoju in
tehnični direktor beograjske mestne občine.

Novi prometni minister se je rodil 18. de-
cembra 1874 v Klarin, srez Jaša-Tomić
(danavski banovina). Tehnično fakulteto je
absolviral v Monakovem in je postal leta
1901 uradnik v gradbenem ministrstvu. Leta
1904 je prišel na direkcijski državni žele-
znice in je tam ostal do leta 1911, ko je
podal ostavko na službo in se posvetil priv-
atni praksi. Leta 1919 se je vrnil kot in-
spektor k beograjski železniški direkciji ter

je že novembra istega leta napredoval za
načelnika direkcije. Leta 1923 je postal rav-
natelj direkcije za gradnjo železnice, 26. ok-
tobra 1927 pa pomočnik prometnega mi-
nistra. Tu je ostal do maja 1929, ko so ga po
natečaju izvolili za ravnatelja tehniške di-
rekcije občine mesta Beograda. Novi pro-
metni minister se je torej vedno udeleževal
v stroki svojega sedanjega resora.

Herrenklub proti Hitlerju

**Od Hindenburga zahtevajo, da se opredeli, izsili od-
stop Hitlerja in izroči vladno oblast Papenu**

Pariz, 10. julija. g. Pariški diplomatski
krogi mnogo razpravljajo o senzacionalni
akciji nemških junckerjev in Reichswehra
pri državnem predsedniku Hindenburgu. V
posebni spomenici, ki so jo predložili dr-
žavnemu predsedniku, zahtevajo od njega
glede na notranje politični položaj nedvo-
umno izjavo, da ni narodni socialist, ker
širi narodno-socialistična stranka v nepo-
učeni javnosti napačno naziranje, da je
Hindenburg sedaj na strani Hitlerja. Hit-
ler je zaradi dogodkov zadnjih dni junija
po mnenju Herrenkluba izgubil pravico,
nazivati se voditelja nemškega naroda, ker
nima več za seboj večine nemškega naroda.
V nadaljnjem opozarja Herrenklub dr-
žavnega predsednika, da je Reichswehr za-
radi umora Schleicherja in generala Losso-
wa izgubila v širokih množicah prebival-
stva svojo popularnost in vse simpatije, ker
ni znala preprečiti teh dveh umorov. Zato
pozivajo Hindenburga, naj prisili Hitlerja,
da poda takoj ostavko, vso vladno oblast
pa naj prevzame Papen.

Istočasno s to spomenico je bila v Neu-
decku, kakor se je izvedelo iz istega diplo-
matskega vira, izročena tudi spomenica
generalov Reichswehra, ki obtožujejo mi-
nistra generala Blomberga, češ da je dal kri-
tične sobote proglasiti strogo pripravlje-
nost vojske, ne da bi se bil pri tem oziral
predvsem na državne interese. Na ta način
je general Blomberg postavil državno brambo
v službo stranke in škodoval s tem
ugledu in simpatijam, ki jih je uživala
vojska v najširših slojih prebivalstva.

München, 10. julija. g. Tukaj se govori
da bo državni kancelar Hitler v kratkem
nastopil napovedani dopust. Trenutno bi-

Rima še ni končno precizirano, akorav-
no se zdi, da fašistični Italiji mirotvorna
organizacija vzajemne pomoči na vzhodu
in jugovzhodu do izvestne mere kva-
rji njen politični koncept. Nemčija stoji
še na izrazitejši ekskluzivnem stališču
in če prav tolačimo nemške in italijan-
ske komentarje o beneškem sestanku
obeh fašističnih vodij, je na tej fronti
pričakovati največ odpora. V ostalem
pa bo neizogibni razvoj kmalu pokazal,
kje stojijo iskreni branitelji miru in kje
njegovi nasprotniki.

Papen konfiniran?

London, 10. julija wk. Reuter poroča
iz Berlina: Papena, ki je po imenu še
vedno podkancelar, so snoči v poznih
urah povabili v glavni stan tajne poli-
cije, kjer je bil podrobno zaslišan. Da-
nes ves dan je Papen v svojem stano-
vanju. Hišo stražijo močni oddelki SS.

Pariz, 10. julija. n. Listi poročajo iz Be-
rlina, da se je končno podkancelar Papen
odločil za odstop in da je o tem že obve-
stil Hindenburga. Papen je tudi odklonil
imenovanje za komisarja v Posavju.

Treviranus je pobegnil

Berlin, 10. julija. n. Službeno potrjujejo,
da je bivši državni minister Treviranus po-
begnil iz Nemčije in sicer v času, ko je
prišla pred njegovo hišo četa pripadnikov
zaščitnih oddelkov, da bi ga aretirali. Pred
dnevi je bila namreč razširjena vest, da je
bil tudi Treviranus ubit.

Izolacija Italije v zunanji politiki

Ugleden švicarski list o porazih in brezglavosti
italijanske diplomacije

Bern, 10. julija. p. Eden izmed vodilnih švicarskih listov »Der Bund« objavljajo daljši članek iz Rima, v katerem opisuje zunanje politični položaj Italije in zaporedne neuspehe italijanske diplomacije. List naglašajo, da se je baš o prihodnjih dogodkih v Nemčiji jasno pokazala docela zavožena italijanska zunanja politika. Italijanski listi niso smeli komentirati nemških dogodkov, ki so rimske kroge silno iznenadili in spravili v hudo zadrego. Molku italijanskih listov se ni treba prav nič čuditi, ker le dokazuje, da so dogodki v Nemčiji skrajno neprijetni za fašizem, tako v strankarskem, kakor v političnem pogledu. Italija čuti, da je v zunanji politiki docela izolirana. Na bližnjem vzhodu je doživela v zadnji dobi vedno nove udarce. Albanija, Bolgarija in Turčija so se druga za drugo oddaljile od Italije. Pred meseci sklenjeni italijansko - avstrijsko - madžarski blok ni okrepil položaja Italije v Podunavju, še manj na Balkanu in so ostala pričakovanja Rima neizpolnjena. Osnovanje tega bloka je imelo za posledico samo to, da so se ostale podunavske in balkanske države še tesneje strnile pod vodstvom Francije proti italijanskim načrtom na jugovzhodu Evrope. Italija in Madžarska sta napravili

sebi slabo uslugo, ko sta dali rimskemu bloku revizionistično obeležje.

Neprestani porazi v zunanji politiki so izzvali v italijanskih vladnih krogih veliko nervoznost, v nervoznosti pa so zagrešili še huje nerodnosti. Demonstracija italijanske vojne mornarice pred Dračem je samo izraz popolne brezglavosti, ki je zavlada v Rimu. Fašizem vedno bolj čuti svojo osamljenost na svetu, a dogodki, ki jih je izzval Hitlerizem v Nemčiji, so vrednost fašizma še bolj oslabil in spravili v dvom njegovo sposobnost za upravo države. Demonstrativni sestanek Hitlerja in Mussolinija ni mogel omiliti nezaupanja v inozemstvu, niti prikriti globokega prepada, ki je nastal med Berlinom in Rimom. Italija si je docela brez potrebe nakopala še varušvo nad Dollfussovo Avstrijo, varušvo, ki postaja z vsakim dnem bolj neprijetno in drago. Vrh tega se mora fašizem boriti še z notranjimi težavami gospodarske in finančne prirode, kar njegovo aktivnost v zunanji politiki še bolj slabi. Zdi se, koncu je list, da nastopajo za Italijo časi, ko se bodo bridko maščevale nepremišljenosti prvega desetletja fašizma in da se pričneta njegov zakon.

Iz klerofašistične Avstrije

Dunaj, 8. julija.

Odkar je avstrijski podkancler knez Starhemberg v javnem govoru pozval maloštevilne pristaje domovinske fronte, naj se v boju proti političnim nasprotnikom čim izdatneje poslužujejo volovske žile, so samovoljno klerogardistov odprta vrata na stečaj. To nasilje je tem sramotnejše, ker je vlada zbrala v vrstah svojih zaščitnikov mnogo znanih zločincev, ljudi, ki so v urejenih razmerah romali iz ječe v ječo in so se pregrešili proti vsem mogočim kazenskim paragrafom. Med poveljniki kora klerogardistov so tipi, ki so bili že po osemkrat v ječi, rekord ima pa vsekakor neki klerogardist, ki je imel s sodiščem posla že osem in dvajsetkrat. K temu je treba pripomniti, da ti junaki niso morda sedeli zaradi političnih prestopkov ali zaradi kakšnega brezposelnega pregreška, marveč so znani tatovi, vlomniki, sleparji in ubijalci.

Takim kreaturam je sedaj dana silna moč in lahko si je misliti, v kake svrhe jo izrabljajo. Ucene nedolžnih državljanov so na dnevnem redu in vsakdo rajši plača zahtevano vsoto, nego da bi imel posla s policijo, ki sicer verjame ovadbam svojih propalic ter izreka hude kazni zoper ljudi, ki se mislo v ničemer pregrešili. Prednostno teh ljudi ne pozna nikake meje. Nedavno je šunkor XIX. okraja napravil obhod po ulicah in manifestiral za »domovinsko« fronto, naposled pa se je ustavil pred policijskim komisarjatom ter napravil varnostno oblasti vso podoknico. Posebna zanimivost je v tem, da jo ta obhod vodil bivši klepar Kuratko, ki je šele teden dni pred slavnostjo prišel iz zaporja. Kaznovan pa je bil zaradi vploma v ravno ista policijska komisarjati. Znanu zločevca Linduschka in Täuber, prvi je bil že osemkrat obsojen, drugi pa je rekordist z 28 kaznimi, sta se procesije na Telovo udeležila s puškami na rami in v popolni bojni opremljeni klerogardistov in ni bilo človeka, ki bi jima dejal, da njuna prisotnost na verski slavnosti ni ravno primerna in zaželjena.

Na vse pritožbe o nasilstvu odgovarja vlada z opravičili, da jo terorizem primorava, da posega po ostrih in učinkovitih sredstvih. To je sicer do gotove meje res, ali javnost zopet dobro ve, da se je vlada sama prva zatekla k terorju. Toliko škode na javnem imenju, toliko nesreče in toliko žrtev, kakor jih je zahteval organiziran napad oblasti na delavstvo meseca februarja nacistični terorizem ne more napraviti, naj si še toliko prizadeva. Saj je vlada vendar cele dneve s topništvom obstrlevala posamezne dele dunajskega mesta ter s tem dala najslabši vzgled državljanom. Seme, ki ga je tako velikopotežno sejala, je vzkliko in seveda ne dela veselja sejačcem.

Strazanje javnih zgradb požira ogromne vsote. Samo za železnično strazo izdala država 600.000 šillingov mesečno, železnice pa morajo plačati za tako zelo dvomljivo varnost cel milijon šillingov. Železnična straza ima namen čuvati pred atentati, da bi se tuji ne preplašili in da bi tujski promet popolnoma ne zastal. Učinka te uredbe še ni videti, vse pa kaže, da tujeskega prometa ne bo mogoče vzpostaviti niti na lansko višino. Poročila iz letovskih in izletniških krajev pripovedujejo o strahotnem primanjkljaju. Za Veliko noč je bilo n. pr. v Kufsteinu l. 1931 še 1565 tujcev, ki so plačali 2983 prenočnin, letos pa je 70 oseb z 79 prenočninami. Po znanih letovskih je tako zelo prazno, da cenijo izpadek na 90%. Zaradi nesigurnosti na železnicah se je znatno skrčil tudi notranji promet, tako da vozijo vlaki skoro prazni in jih uprava vzdržuje le zaradi prestiža, od tega pa seveda tujka industrija v Avstriji nima ničesar.

Javnost živahno komentira nakup novega dvomotornega letala v Ameriki, ki bo služilo za hitrejša in neovirana potovanja vladnih mož po državi. Avtomobili so se izkazali malo trepni zoper ljubeznivosti, ki jih troši ljudstvo po cestah v obliki zreb-

ljčkov. Letaln se takih neugodnih pozornosti ni treba bati. Seveda se v zvezi z nakupom tudi širijo vesti, da je aparat stalno pripravljen, da v primeru potrebe odnese na varno razne odlične oblasti. Baje so le-ti tudi opremljeni z jeklenimi telovniki: vlada jih je naročila pri tvrdki Springer v I. dunajskem okraju. Poskusi so se tako dobro obnesli, da je bilo naročilo takoj povečano. Jekleni telovniki vzdržijo vsak izstrelek do kalibra 7.65 mm.

Po zadnjih dogodkih v Nemčiji se domovinska fronta nada olajšanja tihe borbe. Avstrijska legija v Nemčiji je bila središče vsega terorističnega početja, ona je doživela atentate in podpirala gibanje z denarnimi sredstvi. Poznavalci prikladijo, da je Berlin zmetal lepe stotisočake v Avstrijo in da je v primeru s stroški uspeh avstrijskih teroristov prav za prav zelo skromen. Največjo postavko tvori pač propagandni tisk, s katerim je bila do zadnjega časa preplavljena vsa Avstrija. Ker je zelo udarniški in prinaša mnogo zanimljivih novosti, ki jih ostalo časopisje ne sme objavljati, grede hitlerjevske publikacije od rok do rok in so najbolj zaželeno čtivo avstrijskega prebivalstva.

Proti germanofilski politiki Madžarske

Budimpešta, 10. julija. d. Predsednik liberalne stranke Karel Rassy je imel v Szegedinu govor, v katerem je pozval vlado, naj se čim bolj odmakne od Nemčije, da ne bi v inozemstvu istovetnosti madžarskih stremeljenj z nemškimi, ker je Nemčija zašla v moralno izolacijo. Vlada naj preneha s politikom, ki pričakuje pospešitev revizijskega vprašanja od uspeha nemških stremeljenj. V tem primeru bi Francija opustila politiko, ki se kaže v precejšnjevanju Male antante. Madžarska zunanja politika se mora zopet vrniti v smerice grota Julija Karolyja, ki so stremele po prijateljstvu s Francijo. Rassy je tudi grajal, ker ni Madžarska vlada ničesar storila, da bi prišel Barthou na svojem potovanju, kakor se je zgodilo na Dunaju, tudi na Madžarskem v stik s političnimi činitelji.

Budimpešta, 10. julija. n. Iz madžarske narodne socialistične stranke so pričeli pristajati izstopati kar na veliko, ker je prenehal biti nemški Hitlerizem ideal tudi za madžarske narodne socialiste. Večina izmed njih prehaja v stranko malih posestnikov.

Bombe v Avstriji

Dunaj, 10. julija. n. Sredi je bila v Floridsdorfu vržena iz nekega tovarnega avtomobila bomba, ki je povzročila veliko gromotno škodo. Prav tako je bila vržena bomba v IV. okraju in sicer v Reinergasse, kjer je tudi povzročila znatno škodo. V Seefeldu na Tirolskem so hoteli sredi orožniški aretirati narodnega socialista soferja Steierlinga, ki pa se je uprl aretaciji ter streljal na orožnike, izmed katerih je enega ranil. Soferja so končno obvladali in bo izročen prekmurju sodišču.

Pred razpustom japonskega parlamenta

Tokio, 10. julija. wk. Nova japonska vlada namerava razpustiti parlament in razpisati nove volitve, če ne bo našla pri političnih strankah podpore. Vlada sama se bo udeležila volitev in skušala zbrati okoli sebe vse nacionalne sile Japonske.

Huda suša v Angliji

London, 10. julija. AA. Na vsem britanskem otočju vlada še zmerom silna suša in nezgodna vročina. Iz mnogih krajev poročajo o gozdnih in poljskih požarih, ki povzročajo velike škode. Temza od dne do dne bolj pada. Če suša ne bo popustila, bodo morale oblasti izdati izredne odredbe o uporabi vode iz Temze za industrijske namene.

Tour de France

Pariz, 10. julija. AA. Na prvi Evien - Aix Les Bains je prišel prvi francoski dirkač Speicher. V splošni klasifikaciji dirke »Tour de France« je še vedno prvi francoski dirkač Antoin Magne. Francoski dirkači so za celo uro pred Italijani Belgijci in Nemci. Vse kaže, da bodo z lahkojo zmago.

Občinske volitve v gornjegrajskem okraju

V nedeljo 8. t. m. so bile nove občinske volitve na Ljubnem in Rečici. Na Ljubnem sta bili dve listi: JNS z nosilcem Franom Kolencem, ki je dobila 202 glasov in opozicijska z nosilcem I. Sedmakom, ki je dobila 128 glasov. Zmagala je nacionalna lista. — Na Rečici je bila vložena samo ena — kompromisna lista z nosilcem Fr. Rakanom (JNS). Drugo listo je sodišče odklonilo, češ da je bila prekasno predložena. Prihodnje nedeljo bodo volitve še v dveh občinah: Mozirje okolica in Gornji grad okolica.

Shod poslanca Petovarja pri Sv. Urbanu

V nedeljo je priredil narodni poslanec g. Lovro Petovar v Klemenčičevi gostilni pri Sv. Urbanu v Slov. gor. javen shod, ki se ga je udeležilo prav lepo število volilcev. G. poslanec je poročal pred vsem o dosedanjem delu vlade in Narodne skupščine. Podrobno je razložil vzroke velike gospodarske krize, ki je zajela ves svet in se bavi z ukrepi naše vlade za omiljenje krize. Med drugim je sklenila naša država v zadnjem času trgovinske pogodbe z Bolgarsko, Albanijo, Grčijo in Nemčijo in se uspehi teh pogodb že kažejo. Veliko zanimanje zborovalce je zbudilo tudi tolmačenje raznih zakonov, ki jih je sprejela Narodna skupščina, kakor: zakon o mestnih občinah, državnem računovodstvu in izpovednem postopku. Poročilo g. poslanca je bilo sprejeto z viharim odobravanjem.

Po govoru poslanca Petovarja je poročal v imenu sreske organizacije njen tajnik g. dr. Fermevc, ki je ohenem pozval zborovalce, naj krepko strnjeno vrsto JNS. Nato se je razvila živahna debata in je dajal gošpod poslanec potrebna pojasnila na razna vprašanja. Poslancu Petovarju je bila sponosno izrečena zaupnica. Lepo uspelo zborovanje je zaključil predsednik občinske organizacije g. Veber z iskreno zahvalo obema govornikoma.

Ustanovitev Zveze slovanskih mest

Beograd, 10. julija. p. Davi so se vrnili zastopniki beograjske občine, ki so prisostvovali kongresu Zveze slovanskih mest v Pragi. V zvezi so zastopana vsa mesta Jugoslavije, Bolgarije, Češkoslovaške in Poljske. Kar se tiče Rusije, je zavzela Zveza slovanskih mest svoje stališče v posebni resoluciji, ki naglašajo, da kongres Zveze slovanskih mest iskreno želi, da bi se v interesu ohranitve svetovnega miru in boljše bodočnosti slovanskega ruski narod kot največji slovanski narod čimprej s slično organizacijo svojih mest pridružil Zvezi slovanskih mest, ki si je dala nalogo, delati za izpolnitev in izboljšanje komunalne politike slovanskih mest ter za pacifikacijo sveta s slovansko solidarnostjo in vzajemnostjo.

Jugoslovenski pravniki v Bolgariji

Sofija, 10. julija. AA. Jugoslovenski pravniki so včeraj odpotovali iz Sofije v Dupnico, kjer so jim priredili svečan sprejem. Iz Dupnice so odšli v rilski samostan, kjer jih je arhimandrit ljubezno sprejel z vsemi redovniki. Jugoslovenski pravniki so se poklonili relikvijam sv. Ivana Rilskega in poslušali kratko predavanje arhimandrita o življenju sv. Ivana Rilskega čudodelnika. Nato so prenočili v samostanu in se zjutraj vrnili v Sofijo. Nocoj je odpotovala skupina naših pravnikov v Beograd, druga pa si misli ogledati še nekatera bolgarska mesta.

Bolgarski novinarji v Beogradu
Beograd, 10. julija. p. Sredi je prišla v Beograd skupina 14 bolgarskih novinarjev, urednikov glavnih bolgarskih mesečnikov in leposlovnih listov. V Beogradu ostanejo kot gosti Jugoslovenskega novinarskega združenja dva dni, nato pa potujejo druge kraje Jugoslavije. Delj časa bodo ostali v Dalmaciji.

Nesreča v Zemunski tovarni kisika
Beograd, 10. julija. p. V tovarni kisika »Union« v Zemunu je nastala sredi huda eksplozija. Eksplozirali so veliki kompresorji, ki so delali z napetostjo 190 do 200 atmosfer. Do nesreče je prišlo zaradi nevidnosti delavca Florjana Vidnerja, ki je svojo nevidnost plačal z življenjem. Strojnik Milan Kolić je dobil hude poškodbe, vendar pa je imel še toliko moči, da je nemudoma ustavil stroje, sicer bi se zgodila še huja nesreča.

Velik požar v Vinkovcih

Beograd, 10. julija. p. Ponoči je nastal požar v tovarnici bombazevine »Svilara« v Vinkovcih, ki je last brodske imovne občine. Ogenj se je razširil z bliskovito naglico. Zajel je vse poslopje in ga vpepelil do tal z vsemi napravami in velikimi zaloga mi blaga. Ogenj je nastal najbrže zaradi strele. Škoda znaša nad milijon dinarjev.

Velika tihotapska afera v Beogradu

Beograd, 10. julija. p. Organi mestne občine so že večkrat zasačili beograjsko tihtapko Pšetačka a. d. pri tihtapstvu spirita. Tvrdka je bila zaradi tega obsojena na plačilo milijonske globe. Včeraj pa so odkrili novo tihtapstvo in našli tajno skladišče nezatozarinjeneja spirita. Tvrdka bi morala samo za to tihtapstvo plačati 1.7 milijona Din globe. Ko so davi prišli občinski organi, da iztirjajo vse kazni, so na svoje presenečenje ugotovili, da je lastnik in direktor tvrdke Jovan Farkas pobegnil na Madžarsko. Tja je spravil tudi vse denar in že pred tednom dni je odpotovala v Budimpešto tudi njegova rodbina. Afera je zbudila v beograjski javnosti veliko senzacijo.

Sprava Fan Nolin s kraljem Zogujem

Bukarešta, 10. julija. d. Tukajšnji albanski list »Kuvendi Kombetal« poroča iz Bostona, da se je bivši albanski ministri predsednik in glavni nasprotnik kralja Zoga, škof Fan Noli, ki biva sedaj v Ameriki, sporazumel s sedanjim albanskim režimom.

Stanovske zahteve učiteljskega meščanskih šol

Letošnji kongres nastavnikov meščanskih šol, ki ga je vodil predsednik Udruženja ravnateljev Rukavina Joso iz Zagreba, se je vršil v Splitu dne 4. in 5. julija. Kongresa so se udeležili tudi zastopniki Nj. Vel. kralja, ministra prosvete in bana; mesto Split je zastopal mestni načelnik sam. Tu di JUJ je poslalo svojega zastopnika. Odposlane so bile vdanostne in pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju in g. ministru prosvete. Po običajnih poročilih društvenih funkcionarjev je bila sprejeta poleg raznih predlogov občina resolucija, ki jo spodaj objavljamo. Drugi dan kongresa so zborovalci zborovanje ob pol 17. za eno uro prekinili in odšli na pomol sprejemati Nj. Vel. kraljico Marijo, ki je prišla s parnikom v Split, odkoder je s kraljevič nadala jevala pot na Bled. Po kongresu so zborovalci na pravili izlet na Hvar in v zgodovinski Trogir. V obeh kongresnih dneh so si seveda dobro ogledali tudi Split in vso njegovo bližnjo okolico. Resolucija navaja naslednje želje in predloge:

Ministrstvo prosvete naj čim prej izmenja zakon o meščanskih šolah v smislu predlogov Združenja nastavnikov meščanskih šol. Posebno zakon je v mnogem nepopoln, posebno v pogledu odredb glede prejemkov upraviteljev in nastavnikov. Ični načrt za meščanske šole naj se čim prej sestavi in postopoma uvede, že v začetku prihodnjega šolskega leta.

Število nalog naj se zniža in to: za predmete, ki se učijo do 3 ure na teden, na 5; za predmete, ki se učijo več ko 3 ure tedensko, pa na 7 nalog na leto. Izdajo naj se vsi pravilniki, ki jih predvideva zakon o meščanskih šolah, v kolikor niso že izšli. Začetek in zaključek pouka na meščanskih šolah naj bo tedaj kakor na srednjih šolah (gimnaziji); za zaključni izpit naj velja pravilnik o polaganju nižjega tečajnega izpita na srednjih šolah. Dijakom meščanskih šol naj se dovoli šolanje na učiteljskih in vseh drugih srednjih strokovnih šolah pod istimi pogoji, kakor dijakom srednje šole z nižjim tečajnim izpitom. Ministrstvo prosvete naj blagovoli povzati vse občine, da izvrše obveznosti v pogledu zidanja in vzdrževanja meščanskih šol.

Zaradi napredka šolskega dela bi bilo potrebno: da se vsako leto pošlje nekoliko nastavnikov meščanskih šol v inozemstvo

„Mirim kraljica čokolade“

zaradi nadaljnje strokovne izobrazbe in da se osnuje nekaj vzornih poizkusnih šol, v katerih bi se proučevali in preizkušali novi učni programi in novi učni postopki. Zaradi čim boljega uspeha v pouku in vzgoji se mora nastavnikom zagotoviti stalnost, a izpraznjena mesta pa je treba dopoljevati z razpisom.

Nadzorovanje šol naj bo instruktivno in stalno. Za nadzornike meščanskih šol naj se imenujejo le taki nastavniki, ki dobro poznajo načelo, delo in smoter meščanske šole. Ocena nastavnikov bodi javna in naj se predloži vsakemu v vrednost proti podpisu s pravico pritožbe. Pri ministrstvu prosvete, oddelku za srednje šolstvo, naj se osnuje odelk za meščanske šole, a pri banskih upravah odelček. Šefi odelka in odelkovi naj bodo nastavniki meščanskih šol. Ukine naj se odredba v pogledu ukinitve ali znižanja osebnih draginskih dolič omoženim nastavnim »kakor tudi onim, ki žive v skupnem gospodinjstvu s starši. Učiteljice in učitelji osnovnih, dodeljeni meščanskim šolam, naj obdržijo vse pravice v prejemkih učiteljev osnovnih šol. Isto tako naj se učitelji, poročeni z nastavnikom meščanske šole, izplačujejo stalinari.

Učitelji večšin naj napredujejo do vključne VI. položajne skupine. Ako imajo kvalifikacijo učiteljev večšin na srednjih šolah, naj napredujejo kakor njihovi tovariši, ki služujejo na srednjih šolah. Upravitelji naj imajo pravico do brezplačnega stanovanja ali nadomestila v gotovini, ki naj odgovarja krajevnim razmeram. Ob priliki šolskih ekskurzij naj se nastavnikom dovoli na železnico popust, kakor ga imajo dijaki, 75 odst., a nastavnikom zgozdovine in zemljepisna naj se dovolita vsaj dve brezplačni potovanji na leto za spoznavanje domovine.

Za meščanske šole naj se uvedejo posebne tiskovine, knjige in izprave. Učenec meščanskih šol naj se dovoli prestop v višji razred srednje šole, ako napravi dopolnilni izpit. Veroučitelji se morajo prevajati in napredovati kakor vsi ostali nastavniki meščanskih šol.

Sava je spet ugrabila mlado življenje

Utonil je 17 letni dijak Karol Smerkolj Ljubljana, 10. julija. Vroči dnevi izvajajo številne kopalice iz mesta, — kdor le utegne, pohiti k Savi ali na Ljubljano, zlasti pa mladina uživa solnce, zrak in vodo izven mesta. Zal je Sava danes spet zahtevala za žrtev mlado življenje.

Popoldne se je šel s tovariši hladit na Posavje 17 letni Karol Smerkolj iz Šiške, dijak III. meščanske šole. Kopali so se nad Ježico pri izlivu Gameljščice v Savo. Pogumni fantje so skakali s čeri v globino in poizkušali se je v skokih tudi Karle. Ali po nesreči je menda priletel na treh in ga je zvela Sava s seboj. Tovariši in ostali kopalci pri vsej živahnosti niti opazili niso, da je tovariš izgubil v mokrem grobu. Sava je nesla utopljenca do mostu in potem še dalje do Štirnovske kopalnice, kjer so ponesrečenca opazili kopalci in ga hitro spravili na kopno. Zdravnik dr. Cunder se je celo uro prizadeval, da bi mladeniču vrnil življenje. Nesrečni fant je krvavel iz ust in iz nosa, znamenja, da se je udaril pri padcu ali pa ga je Sava kam butnila. Ko so zdravnikova prizadevanja ostala brez uspeha, je ljubljanski reševalni avto prihitel po ponesrečenca in ga jadno pripeljal v Ljubljano. Bilo je definitivno ugotovljeno, da je mladenič mrtev. Po komisijskem ogledu so ga prepeljali k žalostni materi-vdovi, ki stanuje v Šiški v Frankopanski ulici 23. Karle je bil brat znanega dentista-tehnika Leopolda Smerkolja. Ta družina je utrpela že nekaj bridkih udarcev. V najlepših letih je umrl starejši brat gledališki igralec, en brat se je ponesrečil, zdaj je sledil in prerani grob še najmlajši. Žalostnim izrekom iskreno sožalje

Mednarodna železniška konferenca

Hamburg, 10. julija. wk. Danes se je tukaj sestala mednarodna železniška konferenca, na kateri so zastopana prometna ministrstva Nemčije, Danske, Francije, Holandske, Italije, Jugoslavije, Avstrije, Poljske, Španije, Švedske, Švice, Češkoslovaške in Madžarske. Konferenca se bavi z izpremembami predvsem onega dela mednarodnih dogovorov o železniškem tovornem prometu, ki vsebuje predpise o prevažanju nevarnega blaga vseh vrst.

Komunistični izgredi na Nizozemskem

Amsterdam, 10. julija. wk. Čeprav utemeljujejo umaknitev v Amsterdam poslaniških vojaških oddelkov s tem, da je komunistični upor več ali manj udušen, so se sredi v davi pripetili zopet mnogi incidenti. V predmestju Jordaanu so se ponovno zbrale množice komunistov, ki so začele razdirati cestni tlak. V severnih mestnih delih so morali vojaški oddelki na več mestih odstraniti zgrajene barikade. Posebno hudi so bili napadi tudi v Rotterdamu, kjer so demonstranti razdirali mnogo cestnega tlaka, poskodovali cestno razsvetljavo in tudi streljali na policijo. Razen tega so obmetavali policijske uradnike s težkim kamenjem s streh. Šele, ko je policija oddala več salv v okna in strehe, je okoli 2 zjutraj zopet zavladal red. Na močnejši odpor je zadela policija tudi pri demonstracijah v Utrechtu in Zuidenu.

Ruski protest v Tokiu

Moskva, 10. julija. d. Rusko poslanstvo v Tokiju je protestiralo v japonskem zunanjem ministrstvu zaradi nedovoljenega prihoda japonske torpedovke »Numakasi« v ruske vode, zaradi izkrcanja 65 oficirjev ter mornarjev japonske vojaške ladje za transport nafte na Sahalin brez odobrenja ruskih oblasti in ker je japonsko letalo preletelo rusko mejo v okraju Handasu.

Velika stavka v ameriški tekstilni industriji

New York, 10. julija. AA. V Alabami je pričelo stavitati 30.000 tekstilnih delavcev, ki zahtevajo zmanjšanje delovnega časa

in povišanje mezd. Položaj v Alabami spada med najslabše v Ameriki.

V mnogih krajih so se spopadli stavknjoči in nestavkujoči delavci. V Brightonu je obležalo po hudem spopadu 60 hudo ranjenih stavkujočih delavcev.

Iz Seattle poročajo, da je skupina stavkujočih delavcev ustavila tovorni avtomobil, v katerem so se vozili stražniki. Stavkujoči delavci so jih začeli obstrlejevati iz revolverjev. En policist je pri tem našel smrt. Tako je število smrtnih žrtev zadnjih dni naraslo na sedem.

Zakladi v Ljubljani

Ljubljana, 10. julija. Hude gospodarske prilike, ostra borba za vsakdanji kruh je ustvarila nov stan, namreč pobiralce odpadkov po smetiščih in na drugih krajih. In koliko jih prihaja dnevno na velika smetišča. Brskajo in potem sortirajo staro železnico, staro kuhinjsko posodo, cunje, kosti. Vozovi ljubljanskih smeti grede dnevno na Barje. In tu plačujejo nekateri »iskalci« za voz 10 Din, da lahko na njivah prebrskajo smeti. Z najdenimi zakladi zaslužijo dnevno kakih 10 Din, če nalete na dobro »žetve«. Hrano si poiščejo pri dobrih kmetih, nekateri na barjanski šoli. Primerilo se je, da je neki Bosanec kahal vse nabrane odpadke mesnih jedi, med njimi napolnilo pečeno čisto Zastrupil se je, siromak in umrl v bolnišnici.

Nekateri so odšli s smetišča na prostor za Sv. Kristofom, kjer odlagajo vozni v Ljubljani pristrli izkopani material. Tu di tja so prišli izsledniki zakladov Ljubljane. Po materialu brskajo s palicami in previdno gledajo, če se jim bo kaj zvestilo. Nekateri so nabrali več lepih žlic, tobaknih doz in druge ropotije. Nek »nabiralec« pa je imel veliko srečo. Ko je pred dnevi tako brskal po blatu in drugem materialu za Sv. Kristofom, se mu je nenadno nekaj zalesketalo. Našel je zlatnik. Spravil ga je ter pozneje prodal za 140 Din. Ko so o tem zvedeli še drugi brezposelni, so se tudi odpravili za iskanjem zakladov iz Ljubljane. Toda sreča je med smetmi še redkejša, kakor pri iskanju zlata v Aljaski.

Novi grobovi

Umrla je ugledna ljubljanska dama gospa Serafina Sajojeva rojena Suerjeva, vdova po odvetniku. Dosegla je lepo starost 80 let. Z njo izgube predrag, vzorno mamo trije sinovi — odvetnik dr. Josip, upokleni ministriški sekretar svetnik dr. Rudolf in inž. Evžen, ter hčerka Ernestina, soproga generalnega tajnika ZTOI v p. dr. Frana Windischerja. Pogreb pokolne gospe bo jutri ob 17. iz Streliške ulice 26. Nadalje je umrla v Ljubljani gospa Marija Zemljčeva, vdova po spoštovanemu učitelju v Lučah. K večnemu počitku bodo gospe spremili danes ob 16. iz mrtvačnice na Vidovdanski cesti 9.

V Mostah je umrla gospa Antonija Kozina, soproga upokojenega železničarja. Pogreb bo jutri ob pol 16.

V Strazišču pri Kranju je nenadno preminil g. Leon Kovačič, skladiščnič Majdikeve elektrarne. Pokojnik je bil vzoren narodnjak, vnet Sokol, zvest priatelj nacionalnega pokreta, z dušo in telesom vdan zvestosti do domovine. Njegova nepričakovana smrt je vzbudila v širokem krogu globoko sočutje. Pogreb bo jutri ob 18.30.

Bodi pokojnim ohranjen blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Vremenska napoved

Novosadska vremenska napoved za sredo. Vedro in toplo vreme bo trajalo dalje. Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno vedro, z lokalnimi porasti oblačnosti, toplejša vreme. Dunajska vremenska napoved za sredo: Lepo in vroče poletno vreme bo trajalo dalje.

Rajši danes ko jutri zoper zobni kamen

SARGOV KALODONT

Naši kraji in ljudje

Ivan Cankar postavljen v kot

Kako so klerikalni Slovenci v Ameriki degradirali našega največjega pisatelja — Zahvalno pismo za kip, ki ne bo postavljen tja, kamor spada

Jugoslovanski kulturni vrt v Clevelandu, kjer bi moral biti postavljen kip Ivana Cankarja. Prevzem vrta se je vršil 4. decembra 1932. ob navzočnosti poslanika dr. Leonida Pitamice (z lopato v roki) in tisočih rojakov iz raznih krajev USA

Ljubljana, 10. julija

Naše večeršnje poročilo o aferi s spomenikom Ivana Cankarja v clevelandskem narodnem parku naj izpopolnimo še z nekaterimi značilnimi podrobnostmi, ki stavljajo brezobzirno zadržanje slovenskih katoliških krogov nasproti domovini in svoji metropoli v dovolj jasno luč. Ko se je tamonjski pripravljali odbor odločil za Ivana Cankarja, je bila takoj sprožena misel, da naši Amerikanci zaprosijo mesto Ljubljano, naj jim pokloni spomenik. Ta predlog ni bil storjen samo iz gmotne stiske, ki zavoljo gospodarske krize duši naše izseljence in spriču katere pomeni vsakršna zbirka v kakršnikoli namen težko obremenitev zanje, temveč še bolj iz nekega drugega razloga. Mestna vlada v Clevelandu, kakor v Ameriki imenujejo naprave velikih mest, je svoj čas v priznanje clevelandski slovenski koloniji imenovala »eno mestnih ulic Ljubljana Avenue«. Tako je bila po običaju dostojnega obhajanja med narodi in ljudmi zdaj Clevelandu poklon. In odbor je soglasno sklenil, zaprositi Ljubljano, naj daruje Cankarjev spomenik za clevelandski park. Naša mestna občinska uprava se ni ustrašila stroškov, čeprav v teh časih krize nima toliko denarja, da bi ga mogla trošiti za vsak dober domislek, in je od akad. kiparja Petra Lobode kupila kip, ga dala prelisti v bron in poslala v Ameriko. Koliko navdušenja za skupno narodno stvar je bilo takrat še med clevelandskimi Slovenci, dovolj zgovorno pričča zahvalno pismo, ki ga je tamonjski »American-Yugoslav Club« v sporazumu s pripravljanim odborom poslal ljubljanskemu občinskemu odboru in ki se glasi:

»Čast nam je vljudno javiti, da smo pred par dnevi prejeli soho Ivana Cankarja, katera bo postavljena v prominentnem parku, centru mesta Clevelanda. Tisočim, ki dnevno posejajo to zemljo, bo prilika dana oči obračati na soho našega priljubljenega literata. Tudi pozni rodovi bodo lahko izpričali, da nas je domovina iskreno ljubila ter z nami čustvovala.

Sporočiti imamo domovini, da nam je mestna občina Clevelanda brezplačno naklonila poldrug akter zemlje, katero preurejamo v Jugoslovanski narodni vrt. Ta zemlja nam bo greda utehe, misli in spominov na ljubo domovino, ko bomo gledali soho »Hlapca Jerneja« ter ob njej s ponosom zrla na njegova velika dela. Prevzem te zemlje se je izvršil dne 4. decembra lanskega leta, ko je naselbina praznovala 14letnico jugoslovskega uedinjenja. Oficijelnosti so se izvršile pod pokroviteljstvom kraljevega poslanika dr. L. Pitamice.

V globoki hvaležnosti nas dolžnost veže, da se v imenu jugoslovskega naroda, živčnega v Clevelandu in okolici iskreno zahvalimo mestu Ljubljani za velikodušen dar, ki nam je bil poklonjen v iskreni bratški ljubezni. Stotisočera hvala metropol-

akemu srcu naše ljube domovine. Naša srca so in bodo vseskar Vaša in Vaša borba je naša misel. Zdravstvijte nam tisočkratni bratje v močni in nerazdružljivi Jugoslaviji!

Z odličnim spoštovanjem za Amerikansko-jugoslovanski klub: Michael Lah, s. r., predsednik, Josko Benko, s. r., tajnik. Pred poldrugim letom so v Clevelandu otvorili Jugoslovanski narodni park in otvoritvene svečanosti so se razvile v prvo veliko manifestacijo narodne skupnosti vseh clevelandskih, in lahko rečemo, vseh ameriških Jugoslovenov brez razlike strankarske pripadnosti. Jasno je, da se naš življenjski svet ni bil tako strnjen skupnosti prebije do kakšne veljave v Ameriki, zlasti danes, ko je borba za obstanek zaostrena do skrajnosti. Zdej so ameriški slovenski klerikalci iz gole, pretirane verske in politične nestrpnosti izigrali to skupnost in s tem izigrali interese našega naroda in kulture. Vsa čast gospodu Frideriku Baragi, ki je med pogansko rdečočečo nosil luč rimsko-katoliške vere in jih na ta način pridobival za ameriško civilizacijo in gospodarski red. Hvala častu sta mu lahko cerkev in Amerika. Za nas Slovence pa je Friderik Baraga samo najzanimivejši in največji primer tistih naših duhovnikov, ki niso utegnili svojega življenjskega dela posvetiti svojem narodu in domovini, ker jih je klic duše gnal drugam. Zanimivo je njegovo življenjsko delo, toda to delo ni bilo za nas. In da so ameriški slovenski katoliški krogi tam, kjer naj bi bilo predstavljen narodno delo in nacionalna volja našega naroda, s Friderikom Barago izpodrinili Ivana Cankarja, njega ki je s stredjo kapljjo krvi in slednjo trohico duha živel samo svoji zemlji in blagru njegovega ljudstva, njega, ki je bil naš največji narodni mučenik, tvorec in klicar, je vsakakor narodni škandal.

Slovenski spomenik v Clevelandu, kakor čujemo, doslej še ni postavljen. Čas je še torej, da se popravi ta temna, nesmiselna zabloda.

Dr. Mirko Korolija †

Šibenik, 10. julija

Davi ob 2. je v tukajšnji bolnici umrl znan pesnik, novinar in nacionalni delavec dr. Mirko Korolija.

Še pred nekaj dnevi smo čitali njegove zanimive prispevke po novinah, povečevanje morja in jadranskih krajev. Cisto nepričakovano mu je smrt iztrgala pero. Pokojnik se je rodil 9. septembra 1886 v Kistanju v Dalmaciji, gimnazijo je študiral v Zadru, pravo pa na Dunaju. V Zagrebu in v Pragi, kjer je bil tudi promoviran. Ze zgodaj se je oglašil s pesmi, sodeloval je v »Zmajevem« »Nevenem« in zagrebškem omladinskem »Pobratimstvu«, potem pa v vseh pomembnejših srbsko-hrvatskih književnih listih, zadnja leta pa je napisal

mno go člankov o lepota in tegobah Jadrana. Izdal je dve knjigi stihov: Pesme (1914) in Nove pesme (1924) ter dve gledališki deli v stihih: »Zidanje Skadra«, s katerim je 1920 dobil Demetrovo nagrado in se je delo igralo za jubilejno predstavo zagrebškega Narodnega gledališča, ter enodejanko »Jugano, vilo najmlajša«, s katero je bilo 1921 otvorjeno Narodno gledališče v Splitu. V književni in nacionalni povestnici bo dr. Mirko Korolija ohranjen časten spomin.

Polet okrog sveta za 20 Din

Beograd, 10. julija

Tudi naši letalci si žele uspehov v zraku, da se izkažejo pred svetom in da dvignejo zanimanje za letalstvo in državi. Doma smo že dosegli lepe uspehe, vendar pa ima jugoslovansko letalstvo v svoji bilanci samo en veliki polet preko mej države. Bajdakov raid leta 1927 v Indijo in nazaj. Zdej hočejo naši letalci organizirati polet okrog sveta. Volje in sposobnosti za to ne manjka, gre le za denar. Za polet omogoči.

Kapetan pilot-lovec Arsenije Boljević se je obrnil preko organa Aerokluba »Naša krila« na jugoslovansko javnost in obrazložil svoj načrt. Za polet okrog sveta je potrebnih 2 milijona dinarjev, s čimer bi se nabavilo letalo, ki bi bilo izdelano doma. Ostanek bi se porabil za organizacijo poleta. Denar bi bilo mogoče zbrati le s pomočjo široko zasnovane loterije in sicer bi se prodajale srečke po 20 Din. Glavni dobiček bi bil samo eden in sicer polet okrog sveta v družbi g. Boljevića, manjši dobički pa bi bili poleti po državi. Zamisel bi se dala kakor vse kaže res izvesti, ker bi po srečkah posegali brezdomno tisoči naših državljanov, ki se navdušujejo za letalstvo, obenem bi pa prispevala večje vsote tudi industrijska podjetja, ki se bavijo z gradnjo letal.

Prometni minister gen. Svetislav Milosavljević

Je iz zdravstvenih razlogov odstopil. Za njegovega naslednika je imenovan inž. Ogjen Kuzmanović, bivši pomočnik prometnega ministra.

Akadska delavska četa gradi sokolski dom

Virovitica, 8. julija

V virovitiški srez je prispelo 50 akademikov, organiziranih pod vodstvom univ. prof. dr. Laze Popovića iz Zagreba. Akademiki so z raznih zagrebških fakultet, pridružili pa smo se jim tudi nekateri tovarš iz Beograda in Ljubljane, ki hočemo s koristnim delom za javni blagor preživeti počitnice. V ekspediciji je tudi več zdravnikov. Naš namen je: izboljšati zdravstvene in higienske razmere na Podravju, saj je znano, da so ti kraji zaradi slabih klimatskih razmer izpostavljeni različnim boleznim. Dr. Laza Popović je s tovarš in s pomočjo zagrebškega bana izvršil celoten načrt za asanacijo vseh obmejnih krajev na spodnjem Podravju. Akademiki smo si postavili taborišče na Terezinem polju.

Medtem, ko zdravniki propagirajo higijeno med narodom, je začela akademska delavska četa graditi sokolske domove. Prvi je prišel na vrsto sokolski dom v naselbinu Dijelki. Gradba se je pričela 2. julija. Drugi dom pa bo postavljen v vasi Gradini. Prve dni je neprestano deževje oviralo delo, zdaj pa je nastopila vročina in zagoreli akademski delavci kaj radi hitijo pod prhe. Delo je pametno razdeljeno, prva partija dela dopoldne, druga popoldne. Vsi smo zdravi in vneti za delo, imamo pa tudi izvrsten apetit. A poljska kuhinja tudi zadovoljivo ustreza. In ljudje so prijazni.

Po zgradbi sokolskih domov v Dijelki in Gradini odide akademska četa v Sremske Karlovice, kjer bo gradila cesto Brankov Vis - Stražilovo. Delo je predvideno od 1. avgusta do konca septembra. Dr. Laza Popović v razgovorih rad poudarja, da ima popolno zaupanje v svoje akademike in se ne boji, da bo njegov pokret, ki je zaenkrat še samo pričetek, rodil zelo lepe rezultate. Ze prihodnje leto bo treba povečati število akademikov v delavskih četah, marveč se morajo tudi žrtvovati zdravniki v večjem številu, in to internisti kakor specialisti za otroške in očesne bolezni. Akcija zaslužnega nacionalnega delavca naj bo svetel zgled sličnim pokretom, ki jih bo treba čimprej smoteno organizirati po vsej Jugoslaviji.

Pri obojelelosti vzbuja redna zdravilna uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice jako delovanje črevesa in dela telo vitko. Mnogi profesorji zapisujejo »Franz Josefovo« vodo tudi pri zamaščenju srca kot zelo dragoceno sredstvo in sicer zjutraj, popoldne in zvečer tretjnjo čašo. »Franz Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zadnja pot nesrečnega maturanta

Cerknica, 10. julija

V nedeljo popoldne je Grahovo doživelo pogreb, kakršnega tamošnji domačini ne pomnijo. Pokopali so mlado žrtev Save, abiturienta trgovske akademije Toneta Krajca, ki je umrl 27. junija v Mednem, dva dni po srečno prestani maturi. Truplo so našli šele po devetdnevnem trupalnem iskanju 6. t. m. blizu Smartnega. V soboto 7. t. m. so ga prepeljali z avtom MPZ v Grahovo, kjer so krsto položili na oder.

Pogreb nesrečne žrtve se je vršil ob velikanski udeležbi notranjkega ljudstva iz Cerknice, Blok, Sodražice, Loške doline in od drugod. Zbrana je bila tudi vsa ondotna inteligenca s številnimi zastopniki iz Ljubljane, tako profesorji državne trgovske akademije, vsi tovarši in tovarišice pokopnega in zastopstvo Sokola. Pogrebne obrede je izvršil cerkniški dekan ob asistenci dveh duhovnikov. Iz hiše žalosti do cerkve in od tam na pokopališče so krsto nesli menjae pokopnikovi sošolci in Sokoli. Pred krsto je stopala šolska deca, dekleta in fantje z venci, katerih je bilo preko štideset. Za krsto so šli starši in številni

Na pogorišču brezposelnega rudarja

Nedavno smo poročali o nesreči brezposelnega rudarja Karla Sitarja, ki mu je požar uničil akromni dom pri Sv. Katarini nad Trbovljami. Ogenj mu je uničil hišo in vso bomo opravo z obleko vred. Sedje bi mu radi pomagali, a so sami veči-

norodniki, nato pa so se zavzeli pokopnikovi tovarši in tovarišice in ostali pogrebi, katerih dolge, otožne vrste so pričale, kako priljubljen je bil pokojnik. — Pred hišo, v cerkvi in na pokopališču je pel moški pevski zbor Zveze kmetskih fantov in deklet.

Zlasti ganljivo je bilo slovo na pokopališču, ko so se od Toneta poslovili s krasnimi spominskimi govori njegov tovarš abiturient g. Jože Verovšek, starosta cerkniškega Sokola in učiteljica Globokarjeva. Množica se od rodbinske grobnice Krajčovihi se dolgo po končanih obredih ni mogla ločiti. Tako globoko se je dojmila smrt Toneta, ki je moral po nepreračunljivi usodnosti prestopiti prag večnosti v trenutku, ko bi se mu moralo nasmešiti življenje. Ohranimo vrlenu mladeniču trajen spomin!

Delovanje glasbene čitalnice

Ljubljana, 10. julija

Snoči se je vršil v Glasbeni Matici do bro obiskani redni letni občni zbor Glasbene čitalnice. Pokazalo se je, da vlada pri nas vzlic krizam še vedno mnogo idealnega zanimanja za glasbeno literaturo. Po poročilih predsednika, tajnika in blagajnika, ki so bila vsa sprejeta z odobravanjem, so sledile volitve. Novi odbor Glasbene čitalnice bo imel seje pod predsedstvom svojega ustanovitelja in dosedanjega predsednika, banskega svetnika dr. L. Karlina. Podpredsednik je znova prof. L. M. Škerjanc, tajnik inž. arh. Joža Platner, blagajnik prof. Ivančič, gospodar inž. Hoffmann in knjižničar Slavko Koželj.

Ogled društvenega inventarja je pokazal, da razpolaga čitalnica z ogromnim številom kompletnih letnikov važnih glasbenih časopisov, med njimi nekatere preko 150 let stare, ter z bogato knjižnico glasbenih knjig. Članarina je določena na mesečnih 1 Din, za kar si morejo člani knjige ali časopise izposojati tudi na dom, proti primerni kavici za dragocenejši izvoz. Za glasbene znanstvenike, pa tudi za vsakega glasbenega interesenta je čitalnica eminentne važnosti, saj je pri nas gotovo le malo privatnih glasbenih bibliotek, ki bi mogle nuditi toliko. Občni zbor je pokazal absolutno složnost članov in zaupanje v odbor, ki se trudi za nadaljnji uspeh institucije.

Ljubljančani tudi poleti pijo več vina kakor piva

Ljubljana, 10. julija

Ko prišakajo vroči dnevi, postajajo Ljubljančani seveda hudo žejni. Ta mesec bo pač ugodnejši za konzum piva, ki drugače gre v primeru z leti pred vojno prav malo v promet. Konzum piva je skratka padel za 70 odst. predvojnega konzuma. V 6 mesecih je letos Ljubljana popila vsega 220.268 l piva. Zanimivo je, da je bilo januarja konzumirano 33.862 l piva, februarja pa samo 17.881 l in se je šele nato začel konzum piva po malem dvigati, tako da je Ljubljana junija popila 79.150 l; junij je bil izredno hladen in deževen. Računajoč za l piva 9 Din, dobimo, da je Ljubljana izdala v l. poletju zanj 1.982.416 Din.

Ljubljančani nasprotno pijejo prav znatno večje količine vina. V l. poletju je poteklo 1.751.614 l. Povprečna cena vina znaša 12 Din za liter in tako je torej Ljubljana izdala za zlato kapljico v pol letu že 21.019.377 Din. Navreč se je vina popilo meseca marca, namreč 364.537 l, do čim junija 235.442 l.

KULTURNI PREGLED

Jan Neruda: O materinskem jeziku

Včeraj smo priobčili spominski članek ob 100letnici rojstva češkega pisatelja Jana Nerude. Kot primer njegovega časniškega feljtona objavljamo danes odlomke iz podlistka, ki je izšel l. 1880. v praških »Narodnih listih«, kjer je Neruda sodeloval kot urednik kulturne rubrike.

...Krasna, čista, sveta je materinska beseda! Ogreva nas kakor solnce, in kakor pomlad in poletje je rodovitna in nasitna. Prav za prav bi jo lahko imenovali »dru-ma matič«. Ko nas zapusti prva mati ali jo zapustimo mi in krenemo po svetu, tedaj gre z nami ta »dru-ma matič in nas spremlja vse do groba. Greje nam srce, usmerja čustva, vodi naš razum. Stalno nas opozarja na vse, kar je prostostskega in nedostojnega in nam kaže to, kar imamo milega, finega in plemenitega.

Tega njenega početja se niti prav ne zavedamo, dokler sedimo za domačo mizo in se gostimo samo s svojimi. Toda pojdi v tržnino, in v hipu ti bo jasno. Ko ne slišiš več okrog sebe domačih glasov, ti na mah postane vse tako gluho in prazno; zdi se ti, da je svet nekam vofel in čustvo v srcu je skoraj da zamrlo; na potrti misel lega čudna žalost, kakor da tožiš po nečem

živem. Tedajci pa zavzemi domačo besedo, srečaš se z domačim človekom. Po vsem telesu te prežine, oko se zaiskri, ustne vztrepečejo. Na mah je vse naokrog drugačno in zanimivejše; razumljivejša misel si je našla odmev, čustvo je dobilo tovarša.

Kdor ne ljubi svoje materinščine, je slab človek. Morda dosihmal ni storil na zunaj nič slabega, toda zmožen je, da ti stori kaj takega. Če je ženska, je nedvomno brez notranje npravnosti; ob spremenjenih razmerah bi utegnila pasti celo na nižino počestnice. Nemara je že taka. Ako gre za moškega, utegne ob manj ugodnih pogojih sedeti v kriminalu. Nemara je že bil tam. Drugače sploh ni mogoče. Tak človek je izgubil spomin na nedolžnost svoje mladosti. Pozabil je poljube, besede in počede svoje matere. Izgubil je sram pred tistimi, ki so mu najbližji: pred svojo rodbino, pred člani svojevaru. Nič več ne ljubi, nima nobenih idealov — nima nikake moralne zaštite.

In kakor je s srcem, tako je tudi z glavom. Brez materinščine ni mišljenja, ni duševnega razvoja. Samo v tistem jeziku, ki je v njem človek prišel misliti, se more njegov duh uspešno razvijati dalje in dalje.

Tuj jezik je duhu zavora in neprehodni jež. Človek lahko postane v njem okreten škorec, preneha pa biti človek. V tujem jeziku ne misliš samostojno, tvoje miselno delo ni prežeto z rednim sokom; tuje flo-skule, pripravljene fraze ti oesedajo takoj v začetku sleherni misel; vse je zopet tako gluho, volto in prazno. »Izpopolnjen fonograf«, ki ve, kdaj in kje mora govoriti to, kar so vanj vtisnili. »Učenje tujega jezika utegne biti praktična, če treba, tudi znat-stvena potreba, nikdar pa ne naravna potreba,« je ondan dobro dejal L. Fulda. O enem samem človeku trde, da je obvladal dva jezika v govoru in pisavi povsem enako: o Aleksandru Humboldtju. A tudi tu imaš veliki »baje« — nihče mu ni namreč videl v dušo in srce, nihče ni občutil, ali mu je res bilo enako prosto in lahko, ko je govoril po francosko ali po nemško. Dober dokaz imamo pri tistih čeških učenjakih, ki bogve čemu pišejo svoje spise nemško. Njih jezik je slovniško in sintaktično vsi si še dokaj pravilen, vendar pa je vse skupaj lesono in nič drugega nego lesono. Naj bi si tisti gospod še tolikanj samovšečno pogladil brado, nič ne pomaga: lesono je! Ko bi le vsakdo preiskal svoja občutja in priznal, kar opazi! Poznam iz lastne izkušnje takale čudna občutja. Kot češkega otroka so me bili dali iz ljudske šole v nemško šolo. Sedel sem ondi leto dni, dve leti; besede učiteljev so mi brnele v ušesi kakor brezpomembno šumljanje valov, navadil sem se nepozornosti, postal sem

raztresen in napolnjen slabimi čustvi. Naj-pak, počasi sem sicer premagal jezikovne težkobe, vendar sem tudi zdaj sam blebelav škorec — sicer pa, več niti niso zahtevali od nas! Zrasel sem, pridno čital in ko se nisem več mogel ubraniti, sem pričel delovati literarno. Posemal sem tuje vzore in se veselil, da sem »povprečno dobra opica«. Toda čim bolj sem premišljeval, pronicaval in lastni jezik, bolj se tuji vzor izgrubljal absolutno voljavo; stoprav se daj sem spoznal in občutil, kakšna radost je v tem: ustvarjati!

Opazujte katerekoli »izobraženca«, ko govori v tujem jeziku, n. pr. pri nas po nemško! Znani reki, načrten pokloni, preizkušeni dovptji — vse to ste že zdavnaj slišali pri drugih ljudih. Njegov duh se giblje v pomočeni obleki, ki mu ni bila esita »na telot in mu potem takem »ne stoji dobro«. In opazujte z druge strani »najpreprostejšega« človeka, ko govori v svoji materinščini! Takoj črta, da misli. In njegove misli se gibljejo v prilagajati se obleki, tako rekoč v grškem oblačilu.

Vsak človek bi torej sklepal, da je ena prvih dolžnosti države skrb za to, da se slehern državljan kar le mogoče naipopolneje izobraži v svoji materinščini. Pri takem sklepu pa bi se ta človek motil. Tu di drugod po svetu tožijo, da se materin-eki jezik ne poučuje zadostno, pri nas pa je mera takih pritožb že zvrhana. Rodbina, narod si hočeta vzgojiti ljudi, država pa hoče imeti zgolj stroje. Pri nas pri vsem

tem še tuje stroje, nemške monografe.

Zato se moramo sami izdatno potruditi za svojo materinščino...

Iščimo jo v sebi! V naši materinščini je naša izobrazba. Danes se omika ne meri po količini znanja, marveč po tem, kako umemo z večjo ali manjšo jasnostjo misliti in izražati misli. Tu pa kajpak ne zadostja zgolj tisto znanje materinščine, ki si ga pridobiš v domači hiši ali v šoli: materinščine se učiš vse življenje. S čitanjem, poslušanjem, kakorkoli. Živ jezik je kakor živ govor: podnebuje, kraj št. mu sicer de-živ njegovo večno, določeno obličje, vendar so vzlic temu v njem tudi večne spremembe. Človek se nikdar dovolj ne nauči materinega jezika. Z njim je enako, kakor s slednjo človeško popolnostjo; skrb ti bo di, da se popolnosti kar le mogoče pribli-žuje...

Jezik se spreminja, raste, množi, obo-žuje. Njegovo rast in menjava akusajmo skrbno varovati in braniti; prisegajmo se vseh svojih moči k njegovemu razmnoževanju. Čeb imamo veliko prednost: pri nas sta ljudski in pismeni jezik eno in isto. Literatura lahko črpa neravnost iz ljudskega duha, iz literature pa prehaja miselno in likovno bogastvo naravnost v ljudstvo. Zal da se danes ne dočaja ne to ne ono vsaj malo zadovoljivo! Naše slovestvo sedaj rajši hodi po poteh, ki so ljudstvu tuja, ne mara dovolj za duha svojega naroda, kaj domač čudenec s tujimi zavrnjenimi smet-mi; mako je njegovih andežov, ki bi ljud-

Danes nepozabna
SILVIA SIDNEY
v prekrasnem vefilmu

ELITNI KINO MATICA
Predstave
danes ob 4., 7. in 9.1/2

MADAME BUTTERFLY

To je najboljša delo te znane ameriške igralkice.
S svojim ustvarjanjem je očarala ves svet.

Domače vesti

Več zavesti in ponosa!

Slovanski gost na Bledu nam pošilja tole značilno opozorilo:

Nas, ki prihajamo na Bled z zavestjo, da smo tu v slovenskem letovišču, močno preseneča in včasih kar žali, da v nekaterih javnih lokalih in celo prodajalnicah na cesti nimajo za nas drugega jezika nego nemščino, četudi jo mnogi samo lomijo. Napovedovalci na večernih prireditvah prav tako ne poznajo ali nečejo poznati nobenega tujeja jezika razen nemščine: ne francosčine, ki je v slovenskih deželah najbolj vpeljana, ne češčine, ki je jezik znatnega dela sedanjih in bodočih gostov na Bledu. Nimamo nič zoper nemščino, hoteli pa bi, da bi bolj poštevali tudi češčino, kakor jo že uvažujejo v mnogih jadranskih letoviščih. Mislimo, da nemških gostov ne bo prav nič žalilo, če slišijo poleg svojega jezika še češčino ali francosčino, saj morajo vedeti, da so v jugoslovanskem letovišču. Slovanski gostov pa res ni mogoče siliti, da se na slovanski tleh poslužujejo nemščine. Malo več zavesti in ponosa lahko pokažejo tudi domačini, ne da bi se jim bilo treba bati da s tem odvrnejo nemške goste!

Danes vesela opereta

100 odstotkov sreče

Vesele in skoro nemogoče stvari na potovanju. Svojke Szakali in Jenny Jugo prislita vsakega, da se nasmeje

ZVOČNI KINO DVOR

Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri.
Cene 4.50 in 6.50 Din.

Glavni prosvetni svet ministrstva prosvete je pričel sedati večer 10. t. m. Seje se bodo vršile predvidoma do 17. julija. V razpravi bodo poleg drugega učni načrti za višjo narodno šolo. Iz Ljubljane je odgovorila na Beograd član glavnega prosvetnega sveta G. Ivan Dimnik.

Izpit za rezervne inženjerske podpornike so položili z odličnim uspehom Pivko Svetolik, Milan Jošnik, Karlo Napravnik, Franjo Petrovič, Anton Jaklič, Josip Goricač, Boris Exel, Mirko Vodeb, Josip Gostiša, Vincenc Prežljak, Leon Budin, Dušan Pipuš, Zarko Šuput in Stefan Bence; s prav dobrim uspehom Alojz Javornik, Alojz Ostanek, Friderik Krajner, Jože Lederer, Alojz Kerin, Emil Vilfan, Franc Novak, Stanislav Kremžar, Roman Battelino, Jože Mesček, Josip Frank, Nikolaj Sršen in Vladimir Koprič; z dobrim uspehom pa Oto Steiner, Mihovil Papeš, Slavko Schäfer in Rudolf Kokič. — Za vršilca dolžnosti knjigovodje delavnice Avtomatizacije vojnega ministrstva je imenovan art. podporočnik Vinko Ruzič, za vršilca dolžnosti nadzornika III. oddelka vojnega tehničnega zavoda nižji vojaški uradnik I. stopnje Adolf Šumek.

Ana Wambrechtsamerjeva in hvaležnost njenih rojakov. V prijaznem trgu Planina pri Sevnici nameravajo odotati tržani postaviti spomenik pisateljici Ani Wambrechtsamerjevi, rojeni in pred letom dni pokopani na Planini. Nemška po rodu, je z gledno ljubeznijo popularizirala med nemškimi svetom lepoto svoje slovenske domovine; v tem stremjenju se je zelo dobro pridručila slovensčine. V slovensčini je potem tudi spislala na 460 straneh kroniko svoje ožje domovine Planine. Njen roman »Heute Grafen von Cilli und nimmermehr« spada brez dvoma med najboljše pripovedovalne dela, ki se bavijo z mogočnimi Celjani. Ana Wambrechtsamerjeva je ljubila svoj rojstni kraj z vso čustvenostjo svoje bogate duše, prav tako pa s bjo iskreno vzljubili Planinci, ki ji hočejo sedaj postaviti spomenik kot viden znak hvaležnosti za vse, kar je s svojo izredno darovitostjo storila dobrega Planini. Prispevke z označbo »Za spomenik Ani Wambrechtsamerjevi« je pošiljati na naslov: Hranilnica in posojilnica v Kozjem.

Splošni gasilski praznik bo v nedeljo 15. t. m. in ga bodo po zakonu o organizaciji gasilstva proslavile vse gasilske čete

Pri ljudeh, ki so potrti, preutrujeni, za delo nezmogljivi, povzroči naravna »Franz Josefov« grenčica prosto kroženje krvi in poveča duševno in delovno sposobnost.

slvu teknil in ga redili. Čitam članke naših znanstvenikov in zdi se mi, da jih niti ne razumem, da si pešani za zabavno-poučne časopise! Pozna se jim, da njih pisec ni plaval nad svojim predmetom, da te reči njemu samemu niso bile dovolj jasne. Pa tisto očito veselje, da se lahko skriva za nenavadne tuje besede, pri katerih se človeku dozdeva, da za njimi vendarle tiči neka misel! — In prebram pesnice naših verzovorcev, in ko sem jih bil prečital, se mi kajkrat zgodi, da zopet ne vem, kaj je hotel pesnik povedati. Očitno je, da sam ni vedel, kaj hoče, zadostovala mu je »razpoloženost« — a to je preklekalo malo! Pri tem pa ima tistele ženklija-joče besede, gladke verzice, umetno zbito kitico, in vse se vidi kakor kodrasta lasulja na lesenih palici v izložbenem oknu brivnice — zornih vtisk!

Toda ta zadeva bi me utegnila zapeljati predaleč. Toliko je gotovo: po tej poti nam narodno bogastvo ne bo raslo, marveč ga bo čedalje manj. Mi pa zares ne smemo več izgubiti niti pidi zemlje in niti sežnja zraka za razvoj svoje materinske Dovolj smo z raznimi in čisto ogromnimi nesrečami izražali politična in druga tla, sedaj bodi skrb ne vseh, da jih za vsako ceno obvarujemo še pred nadaljnjo izgubo. Nihče na svetu nam ne more ničesar vzeti, dokler imamo pošteno voljo do obrambe... Prevel — o.

Se o Cankarjevem »Pohujanju«. Naj kot kronisti zabeležimo še neko omeno brske uprizoritve Cankarjeve farse »Pohujanje

v Jugoslaviji. Ob tej priliki bo Radio Beograd ob 17.30 prenašal predavanje o prostovoljnem gasilstvu. Predaval bo generalni tajnik gasilske zveze Petar Lekić. Najbrž bosta predavanje prenašali tudi postaji v Zagrebu in Ljubljani.

Jugoslovanski dan v Ameriki. Kakor poroča »Ameriška domovina« se bo v jugoslovanski naselbini v Calumetu, v državi Michigan, v dnevi 1. do 5. avgusta obhajal jugoslovanski dan. Idejo je sprožil jugoslovanski prosvetni klub. Lani se je prvi priredil tak dan ter se na prireditvi v Calumetu zbralo nad 4000 Jugoslovancev, ki so sklenili, da se tak dan priredi letos še v večjem obsegu. Povoljeni so rojaki iz vse Amerike.

Centralna uprava Udruženja trgovcev-potnikov, trgovskih potnikov in zastopnikov v kraljevini Jugoslaviji, Zagreb, Udruženje trgovcev-potnikov v Zagrebu, Udruženje trgovskih potnikov v Beogradu in Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani so osnovali po predhodnem sporazumu in zaključku njihovih glavnih skupščin na skupni seji dne 8. julija t. l. svojo »Centralno upravo« s sedežem v Zagrebu. Za predsednika je bil izvoljen G. Anton Klein, predsednik Udruženja trgovcev-potnikov v Zagrebu, za podpredsednika G. Dragomir Z. Milovanović, predsednik Udruženja trgovskih potnikov v Beogradu, ter G. Jancz Kerek, predsednik Društva trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani. Službeni list postane mesečnik »Trgovski Putnik«, glasilo Udruženja trgovcev-potnikov v Zagrebu.

Nova izletniška zveza. Zetska plovitba je uvedla novo potniško prago med Lopudom, Dubrovnikom, Kotorom in Budvo. Parobrod »Hercegović« odpušča vsak četrtek iz Lopuda ob petih zjutraj ter se vrača zvečer. Potovanje s parobrodom o. l. Lopuda do Kotora in nato z avtobusom od Kotora preko Cetinja do Budve stane 180 Din z zajtrkom, obedom in večerjo vred. Ta nova zveza bo brez dvoma imela lep uspeh ter bo gotovo koristila našemu tujkemu prometu.

Vse trgovske sodelavce, ki so se izučili in službovali v Metliki, vabim na prijateljski sestanek koncem avgusta v Metliki in sprejemam prijave s točnimi naslovi: Kobilje Gustav, Beograd, Garasaničeva ul. 7.

Za CM Ivana Vrhovnika sklad so nadalje vplačale podružnice: Velike Lašče 120 Din; Gornji grad 100 Din, Laško 50 Din. Srčna hvala!

Po znižanju plač poročenim uradnikom se je prerokovalo, da bo prišlo do številnih ločitev zakonov. To se je zadrževalo tudi v člankih, v resolucijah in na zborovanjih ženskih društev. Po Beogradu se zdaj kroji govorice o fantastičnem številu ločitev tožb. Zaradi tega je se reporter »Politike« zglasil pri pravoslavem škofu Vukotinu, ki je predsednik beogradskega duhovnega sodišča. In po njegovih izjavah se nikakor ne more trditi, da bi se bilo število ločitev v zadnjem času bogve kako povečalo. Drugo pa je vprašanje, v koliko znižanje plač vpliva na sklepanje zakonov z uradnicami.

Neslaven rekord beranske gimnazije. Svojkas je bila gimnazija v Beranah na dobrem glasu. Letošnje izvestje pa navaja: Maturo je polagalo 71 osemolincev. Ali samo 12 jih je bilo koe zrelostnemu izpitu, 20 je bilo zavrnjenih za tri mesece, vsi ostali pa za leto dni.

Umrla, ko je dovršila priprave za pogreb. Kakor poročajo iz Sombora, je v vsej tamkajšnji okolici izzvala veliko senzacijo smrt neke vdove, ki je že več dni prej zatrdljiva, da bo umrla ter je pripravila vse potrebno za pogreb, četudi je bila popolnoma zdrava. Izrazila je je željo, da jo pokopajo poleg pokojnega moža. Kupila je prostor za grob in plačala že vnaprej pogrebne stroške. Čim je dovršila vse priprave, je umrla naravne smrti. Zgrabila jo je srčni krč ter je v nekaj minutah izdihnila.

Škof Budanović obsojen. Meščanstvo Subotice se je velikim zanimanjem pričakovalo izid sodnega postopka proti škofu Budanoviću v Subotici zaradi motenja pociesti. Proces je nastal zaradi pokopa železničarja Ladislava Roke, čigar rodbina ga je hotela pokopati v rodbinsko grobnico, kar pa je cerkveno oblastvo zavrnilo, ker rodbina ni zadostila gotovim cerkvenim pogojem. Rodbina je nato nasilno odprla svojo grobnico ter v njo položila po-

kojnega Roka. Po naročilu škofa je bila krsta dvignjena iz rodbinske grobnice in pokopana v navadno jamo. Sodišče prve instance je škofa oprostito, druga instance pa je sodbo ovrгла ter škofa obsodila zaradi motenja pociesti na globo 1800 Din ter v plačilo sodnih stroškov.

Ljubavna tragedija dveh, ki se nista mogla poročiti. Pred letom dni se je v Subotici odigrala velika ljubavna tragedija: skupno sta šla v smrt železniški uradnik Predrag Barački in Bela Nedeljkova, učenka 7. razreda gimnazije. Njuna poslednja želja je bila, da ju vsaj pokopljejo v skupnem grobu. Zaradi njune smrti so se starši tožili med seboj in poteklo je celo leto, preden so se nad groboma nesrečnih zaljubljenecv spet spravili in sprijateljili. Te dni sta bila pokojnika izkopana in poslednje ostanke obeh so prepeljali v njun domači kraj, v Stari Bečej, kjer uživata večni mir v skupnem grobu.

»Pecion« preašek za pisanje je domač, boljši in cenejši

Prodajalca ali prodajalko za drogerijo iščemo za takoj. Ponudbe z navedbo zahtevka na Č. C. na upravo lista.

Obledelo obleke barva v različnih barvah in plisiru tovarna JOS. REICH.

KAVARNA „LEON“

veak večer damski koncert s petjem. — Krasen sestavni vt. Dobro tudi s Miklošičeve ceste — poleg Del. zbornice. — Odprto ob 4. uri zjutraj.

Iz Ljubljane

Z naše univerze. Za kontraktualnega rednega profesorja na tehniški fakulteti je imenovan dosedanj kontraktualni profesor G. Vasilij Nikitič. Za arhivsko uradnico v 10. položajni skupini je imenovana gđ. Marija Podraževa, dosedaj zvanica I. skupine.

Prvi uspehi otroški počitniški izlet. Prejeli smo: Društvo »Šola in dom« je organiziralo za tiste šolske otroke, ki ostanejo v počitnicah v Ljubljani, poldnevne izlete v ljubljansko okolico. Namen teh izletov je, nuditi tudi otrokom, ki ne gredo na počitnice, sonca in svežega zraka. To je za otroke velika korist, kakor je tudi pomagano staršem, saj so vsaj dvakrat na teden, ob torkih in petkih, svobodni pri svojem delu. Izleti so mišljeni v skupinah od 20 otrok pod vodstvom brezposelnih učiteljev, kar je jamstvo, da so otroci pod strokovnim nadzorom nalašč zato poklicani ljudi. Ti izleti imajo poleg ostalih torej tudi to dobro stran, da je z njimi pomagano nekaterim našim brezposelnim učiteljem. Prvi tak izlet se je vršil dne 6. t. m. na Golovec. Že pred osmo uro zjutraj so se zbrali otroci pred deško šolo »Na Ledinu« in se od same neustropanosti kar sami od sebe strumno postavili v dvored, vedno sprašujo: »Kdaj gremo, kaj se bomo igrali?« itd. Hitro nam je poteklo dopoldne v igri na vrhu Golovca, v senci borovcev in kostanjev. Zvonjenje opoldanskega zvona nas je prekmalu motilo in nas spomnilo, da bi že davno morali biti doma. Zmenili smo se za prihodnji izlet in se nato porazgubili v prašnih ulicah. Na koncu naj povemo še to, da naj starši, ki hočejo še prigrisati svoje otroke, javijo to na naslov društva »Šola in dom«, Franciškanska ulica 6-1. Sproče naj svoj naslov, nakar jih bomo obvestili, kam se vrši prihodnji izlet in kje je zbirališče. Osebnost se lahko prijavijo starši ob četrtek ob 11. do 12. ure dopoldne v uradu »Šole in doma«, Franciškanska ulica 6, prvo nadstropje desno (poskoplje Učiteljske knjižarne).

Zdravljenja po najnovejši metodi

bodo deležni moji cenjeni odjemalci! Uspela mi je možnost, privajati zdravljenje žarke višinskega naravnega sonca v zaprtem prostoru brez elektrike. S temi zdravilnimi žarki — moja edinstvena metoda — sem se ozdravila moje stare bolezni v nogah in hudih želočnih krčev, za katere nisem našla leka v zdraviliščih.

Ker vem, kakšno trpljenje je taka bolezen, sem se odločila, da pozdravim vse moje cenjene odjemalce, ki bolehalo na sličnih boleznih, s temi zdravilnimi žarki, in sicer brezplačno.

FRANJA SNOJ

trgovina s čevlji

Ljubljana, Prešernova ulica št. 30.

V slabotnem in pokvarjenem želodcu

zaostaja hrana, vsled česar nastaja v želodcu ogabno kislno vrenje in s tem motnja celoga organizma. Zato skrbite za odpravo te neznosne bolezni, kar dosežete na edinstven način, ako popijete zjutraj na tešče, potem približno pol ure pred kosilom in večerjo eno do tri čaše

Rogaške zdravilne slatine

»Tempeit ali »Styrax«, pri morebitnem zaprtju pa vzemite »Donat«.

Otvoritev razstave »Pro Deo«. Včeraj ob devetih dopoldne so se zbrali v prostorih mednarodne protibrezbožniške razstave (Šentjakobska šola) člani pokroviteljskega odbora in zastopniki oblasti, da prisostvujejo otvoritvi te izredne razstave. Med drugimi so bili navzoči zastopniki mestne cerkvene in vojaške oblasti, banovino je predstavljali prosvetni načelnik profesor Josip Breznik, univerzo rektor dr. Slavič, prof. dr. Metod Dolenc in drugi vseučilišni profesorji, Rusko Maticeje prof. dr. Grivica in E. Moessnerjevi ogledali razstavljene dokumente o brezbožniškem gibanju in o borbi zoper njega. Razstava vzbuja živahno pozornost občinstva in je prav dobro obiskana.

Akademiki, akademikiarke! Z vslovskega medicinskega kongresa v Beogradu, bo prispelo v četrtek 13. t. m. v Ljubljano 80 medicincev in medicink iz Poljske, GSR in Bolgarije. Ker je število medicincev iz Ljubljane jako majhno, prosi Društvo medicincev tudi ostale akademike, da se udeležijo sprejema in da sodelujejo pri razkazovanju mesta. Na akademikiarke pa Društvo medicincev apelira, da prinesejo čvrtja svojim tovarišem s seвера in juga. Sprejem bo ob 13.30 na glavnem kolodvoru.

Mišice in živce krepči sodelavci,

ako se maže telo s originalnim

NIGGEROL OLJEM ali KREMO

(Patent št. 5692) za sojenje in masazo.

Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. Drogerija Gregorič,

Ljubljana, Prešernova ulica št. 5.

Starešinska organizacija »Preporoda« poziva vse udeležence ekskurzije v Bolgarijo, da pridejo danes ob pol 11. dopoldne v Jadransko posvetovalnico.

Šahovski brzi turnir za prvenstvo Ljubljane v juliju se je končal z zmago Milana Vidmarja, ki je dosegel 11 točk, slede Sikošek in Longor po 10, Furlani 8 in pol. Turnirja, ki je bil dvokrožen, se je udeležilo 9 igralcev. Drevi ob 20. v kavarni »Evropi« članski sestanek v svrhu razgovora za bodoče delo in obravnavanje aktualnih vprašanj.

Klub esperantistov v Ljubljani priredi v nedeljo 15. t. m. celodnevni izlet na Vrhniko z motornim čolnom. Na Vrhniki sestanek z esperantisti iz Logatca in Vrhnike. Vožnja sem in tja samo 16 Din, za otroke polovica. Prigras sprejema in vsa pojasnila daje trgovina Leitgeb na Jurčičevem trgu. Izleta se more udeležiti vsakdo.

Podporno društvo železniških uslužbencev in upokojenecv v Ljubljani naznanja, da se je preselila društvena pisarna na Sv. Petra cesto 25, hotel »Balkan« na dvorišču. Uradne ure ob 8. do 14.

Društvo »Tabor« čuti prijetno dolžnost, da se po tej poti najtopleje zahvali vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je njega vrtna prireditve v nedeljo 8. t. m. tako lepo uspela.

Novi mestni muzej bo, kakor zman urejen v novo kupljeni hiši v Gosposki ulici, kjer so bili in so še banovinski uradi. Muzej bo urejen po najmodernejših načrtih in bodo v to svrhu prostori v palači popolnoma preurejeni. Mestni muzej razpolaga že sedaj z velikim številom predmetov, ki so važni za zgodovino mesta, pričakovati pa je, da se jih bo sčasoma pridobilo še več. Novi mestni muzej bo jeseni že odprtjen tudi za občinstvo.

Hipotečni trg v I. polletju. Pri arekem sodišču v Ljubljani je bilo letos v prvih 6 mesecih na 365 zemljiških vknjiženo za 17.162.540 Din raznih posojil, od katerih so bila nekatera prav visoka. Posojila in krediti so bili vknjiženi tako na realitete v mestu, kakor tudi v okolici. Najvišje posojilo 3 milijone Din je bilo vknjiženo na neko večje posestvo odnosno

podjetje v mestu. Land je bilo v I. polletju vknjiženo na 348 posestvih mesta in okolice skupno 19.764.547 Din. V juniju je bilo na 56 nepremikninah vknjiženo 4.177.563 Din posojil, med temi najvišje 3 milijone in eno sta pol milijona, dočim maja na 79 posestvih 5.735.521 Din.

Tlakovanje Bielewsove ceste med Gregoričeve in Tržaško cesto. V tem odseku se pričnejo tlakovati dela jutri 12. t. m. Zaradi tega se do nadaljnjega vrši ves vozovni promet v smeri Rimske cestoligrške ulice, odnosno Tobacna ulica-Levstikova ulica-Erjavčeva cesta in obratno.

Huda sodbazaradi železniških tračnic. Mali senat je včeraj obravnaval dva primera tatvin železniških tračnic. Prvi se je zagovarjal neki G. S. ker je 15. junija letos na glavnem kolodvoru vzlet 70 cm dolgo tračnico, vredno 38 Din. Pravi, da je bil v stiski in da trpi njegova rodbina pomanjkanje. Ker je bil zaradi tatvine že večkrat kaznovan, je bil to pot obojen na 5 mesecev strogega zapor. Zaradi tatvine dveh, 300 Din vrednih železniških tračnic, ki sta bili odneseni 13. junija s glavnega kolodvora, pa sta bila obojena samski zidar Vinko S., tudi že večkrat kaznovan, na 5 mesecev in njegov pajdaš F. O., ki mu je pomagal pri tatvini, na 3 mesece strogega zapor.

Obojen spekulat s tombolo. Mali senat je včeraj obravnaval neobčiten kriminalni primer. Neki Lovro K. je prišel na čudno misel, da je začel pri raznih tombolah na spreten način pomarejati številke na tablicah. Prvič je to poskusil 29. aprila pri tomboli Jadranske straže v Ljubljani. Ponaredil je eno številko tako, da je začel člnklin in dobil 5 m kotenine, vredne 50 dinarjev. Pri gasilski tomboli v Podhumu 13. maja je nato zadel vreo koruze, 85 kg. Pri gasilski tomboli v Milnem pri Bledu je 20. maja zadel celo tombolo, za katero je dobil 1100 Din vredno kravo. Tombola je na tak prebrisan način zadel tudi 3. junija v žirovnici na sokolski prireditvi. Lovro je tu zadel 1100 Din vredno moško kožo. Tu pa so sleparju s tombolo prišli na sled in ga izročili orožnikom. Lovro je pred sodniki vse priznal, izgovarjal pa se je, da že 6 let ni dobil nikjer pravega zaslužka in da je to delal v stiski. Bil je obojen na 10 mesecev zapor in na 900 Din denarne kazni odnočno še na nadaljnjih 15 dni zapor. Lovro je kazen sprejel.

Dentist-technik Leopold Šmerokoff zaradi smrti svojega brata dva dni ni sprejema pacientov.

Ugotovili smo, da pristnega Jorgarta ne izdelujejo sami, marveč tudi nekatera druga podjetja. — Gorenjske mlekarne zadruga r. z. s. o. z. Naklo-Ljubljana.

Iz Celja

Zmaga nacionalnega delavstva. V nedeljo je bila volitev obratnih zastopnikov v apneniku v Pečovniku pri Celju. Volitve se je privkral udeležila tudi podružnica Narodno strokovne zveze za Celje in okolico ter dosegla sijajen uspeh. Nacionalno delavstvo v apneniku, ki je bilo doslej brez svojih obratnih zastopnikov, je dobilo v nedeljo 37 glasov in 2 zastupnika, dočim so ostali marksisti v manjšini a 10 glasovi in so dobili samo 1 zastupnika. Nacionalnemu delavstvu čestitamo k uspehu.

Krajevna protituberkulozna liga je letos poslala deset slabotnih in jetiki podvrženih otrok v počitniško kolonijo celjskega Kola jugoslov. sester v Bakarac, enega pa v počitniško kolonijo na Pohorje.

Dve nesreči. V nedeljo je padel 39 letni delavec Jakob Kresnik s Teharja pri Celju s kolesa in se močno poškodoval po desni roki in obrazu. V ponedeljek je 12 letni tesarjev sin Anton Vihernik iz Gotovalj pri Zalcu zaviral voz, pri tem pa se je spodrsnil in padel. Kolo mu je šlo čez levo nogo in ga težko poškodovalo. Pomoščena se zdravi v celjski bolnišnici.

Kino Union. Danes ob 16.15 in 20.30 zvočna opereta »Muzikalna žena« in zvočna predigra.

Iz Maribora

Poljski skavti v Mariboru. Včeraj je prispela v Maribor na skavtski tabor večja skupina poljskih skavtov, ki so se zelo laskavo izrazili o legi taborišča. Včeraj so si ogledali mesto in Mariborski otok. Drevi pa jim bodo skavti priredili poslovilni večer v taborišču, na katerega vladno vabijo tudi vse ostale meščane. Če se bo prijavilo zadostno število udeležencev večera pri tajniku Zoranu Muleju (v Razlagovi ulici št. 11, tel. št. 27-66) bo vozil zvečer iz Bistrice mestni avtobus. Vobče je v skavtskem taborišču zelo živahno. Včeraj so si skavti v večjih skupinah ogledali Falo, danes bodo obiskali Ruše in si ogledali tovarno za dušik. Jutri si bodo ogledali zanimivosti Maribora, ostale dneve pa bodo porabili za izlete na Pohorje in na Kozjak.

Curie Sklodowska je zaslužna za svet. Smrt ruskega publicista. V Parizu je umrl ruski publicist Aleksander Aleksandrovč Jablovovskij, nekdanji sodrnik »Ruskega slova« in glavni urednik »Kijevske Mielci«, borec za liberalno miselnost v Rusiji in dolgoletni sodrnik emigrantskih časnikov. V lepilovnih spisih je opisoval predivem življenje v Kijevu.

Holandski spis o Drinski banovini. Prof. W. Valk, ki smo ga ponovno omenili na tem mestu kot avtorja holandskih člankov o Jugoslaviji, je pravkar objavil v glasilu kr. nizozemske jezikopisne družbe (Koninklijk nederl. aadrijkundig genootschap) v Leidenu spis »In het Drina-Bananaat. P. eec karakteristika Drinske banovine temeljeno, zgodovinsko in narodopisno ter na osebnih straneh zgodovinskega spisa pove marksi del je sam prepoloval. Opisuje tudi zveze z njo in posebno hvali lepoto nove proze Beograd-Sarajevo. Uvrščajoč Bosno med najlepše pokrajine Jugoslavije, končuje svojo razpravo a sklepom, da obisk Drinske banovine kot »zuer leerzam gaarne aanbevelen« (zelo pomnega nad priporočila). To je že drugi spis prof. Valka o Bosni. Prvi z naslovom »In de hoofstad van Bosnie« (V glavnem mestu Bosne) je izšel letos marca v ugledni reviji »Buitenk« (Amsterdam).

Pristopajte k »Vodnikovim družbi«

a— Mariborski mali harmonikarji na turneji po Hrvatskem Primorju. Pridno nam pošiljate oba mariborska zbora malih harmonikarjev poročila o sijajni uspešni nastopi na Hrvatskem Primorju. Zbor ISSK Maribora vodi prof. Schweiger, zbor malih harmonikarjev Pomladka Rdečega križa pa strokovni učitelj g. Šušteršič. Po uspešnem nastopu v Zagrebu so nastopili mali harmonikarji ISSK Maribora v soboto zvečer na Sušaku, kjer je občinstvo do zadnjega kotička napolnilo dvorano, v kateri so igrali. Kako nam poročajo s Sušaka, ni bilo tam še nobene tako dobro obiskane prireditve. Prišli so jih poslušati tudi Rečani. V nedeljo dopoldne pa so se odpeljali na otok Krk. V ponedeljek so nastopili na Krku pred popolnoma razprodano dvorano. Na Krku bodo priredili še nekaj nastopov ter ostali še nekaj dni, da se odpočijejo. Zbor malih harmonikarjev Pomladka Rdečega križa pa je v nedeljo zvečer nastopil v Bakaricu na prostornem vrtu hotela »Jadrana«, v ponedeljek zvečer pa z velikim uspehom tudi v Crikvenici na lepem vrtu hotela »Terapija«. Nastop je angažiral predsednik tamkajšnje Jadranske straže gosp. Ružič. Obala je žarela v tisočih lučkah in so morali otroci polovico programa ponavljati. Po nastopu so jih odnesli pošalci v naročjih z odraslih obdarovali z različnimi dobrotami. Sinoči so nastopili v Kraljevići. Oba zbora bosta obiskala še druga mesta.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

a— V nedeljo vsi h križu na našo mejo! Ob priliki narodnega tabora, ki bo prihodnje nedelje pri Sv. Križu, bo zbran na naši meji ves narodni zavedni Maribor. Tabora se bodo udeležila vsa mariborska Sokolska društva z vsem svojim članstvom in bo po službi božji velik javen nastop, nadalje bodo na taboru sodelovala društva Narodna odbrana, niene viteške čete, ki bodo krenile z godbo na čelu rano jutraj v Trga svobode, obe podružnici Ciri-Metodove družbe, mestna in vse okoliške strelske družine, Jadranska straža, mornarska sekcija Jadranske straže, razni mariborski pevski zbori, med njimi tudi poštovni Jadrani, ki bo pel pri maši, godba na pihala itd. Opozorjamo na ta obsejni praznik pripadnike vseh omenjenih in drugih narodnih društev, naj se ga udeležijo v čim večjem številu in naj ne prireajo na ta dan drugih izletov. Tabor se mora spremeniti v veličastno manifestacijo jugoslovenske zavesti na naši severni meji in mora biti resen opomin sovražnikom našega edinstva in naše sloge.

a— Imenovanje. Za asistenta je imenovan pri mariborski javni bolnišnici specialist za notranje bolezni g. dr. Stanko Lutman.

a— Promenadni koncert. Jutri, v četrtek zvečer bo v mestnem parku ob pol 21. promenadni koncert. Igrala bo vojaška godba pod taktirko kapelmajstra G. Svobode.

a— Kje so pravi vzroki naših neuspehov? O tem izredno važnem vprašanju bo govoril dr. V. V. v prostorih društva »Nanos« njegov bivši predsednik gosp. Danilo Viher. Smo pred kongresom jugoslovenskih emigrantov, ki bo letos v Mariboru. Zato vabimo vse člane ter sploh vse rojake, ki zasledujejo naše delo, da se predavanja v čim večjem številu zanesljivo udeležijo.

a— Nesreča ne počiva. Predčerašnjim im večeraj so pripeljali v mariborsko bolnišnico več ponesrečencev. Pri Sv. Lenartu v Slovenskih gorah je padel z voza leto stari delavec sinček Aleksander Kranjc in si zlomil levo nogo. Pri kopanju se je v Zrkočevih ponesrečil gimnazijec Janko Lamprecht. Stopil je na neko razbito steklenico in si nevarno razrezal levo nogo. Na Meljski cesti stanujoči šilenti čevljar Jurij Turček se je po nesrečnem naključju zaletel v plot in dobil hude notranje poškodbe. Pri delu pa se je v tekstilni Doctor in drug drug ponesrečila tkalka Viktorija Plečkova. Pri padcu si je zlomila desno nogo v kolenu.

a— Nad 2000 kač, strupenih in nestrupe- nih je polovil v zadnjih treh letih v kamniškem, bresteriškem in šoberškem okolišju znani mariborski preparater Zirmger. Več lepih eksemplarjev je poslal v tuja mesta, kjer bodo krasili naravoslovne zbirke tamkajšnjih muzejev.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlažnost, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

10. julija
Ljubljana 7, 763,0, 18,2, 76, 0, 0, —; Ljubljana 7, 760,5, 23,2, 45, W1, —; Maribor 7, 762,2, 17,0, 90, 0, 0, —; Zagreb 7, 762,8, 20,0, 60, W1, 0, —; Beograd 7, 760,3, 20,0, 60, WNW1, 0, —; Sarajevo 7, 764,4, 14,0, 90, 0, 0, —; Skopje 7, 761,5, 19,0, 70, 0, 1, —; Split 7, 761,5, 24,0, 55, NNE1, 0, 0, —; Kumbor 7, 761,6, 24,0, 60, NNE2, 0, —; Rab 7, 761,9, 23,0, 55, NE2, 0, —; Temperatura: Ljubljana 30,0, 15,0; Maribor 26,8, 14,0; Zagreb 30,0, 17,0; Beograd 28,0, 17,0; Sarajevo 26,0, 9,0; Skopje 27,0, 11,0; Split 30,0, 21,0; Kumbor —, 21,0; Rab —, 21,0.

Splošen pregled vremena 10. t. m.: Visok pritisk, ki se drži nad zapadno polovico Evrope, pologoma slab. Depresijsko stanje vlada nad vzhodno Evropo, v vzhodni Poljski in Rusiji je oblakno z dežjem v predelkih, v ostalih krajih prevladuje vedro vreme. Temperatura je narasla v srednji in jugovzhodni Evropi, a nekoliko upadla v ostalih krajih. V Jugoslaviji je bilo vedro in toplo v vsej državi. Najnižjo temperaturo je zabeležilo Sarajevo 9 stopinj, najvišjo Mostar 31 stopinj.

Gospodarstvo

Naš kliring s češkoslovaško

Kakor smo že v zadnji nedeljski številki poročali, je saldo jugoslovensko-češkoslovaške kliringa še vedno zelo visok in znaša sedaj okrog 166 milijonov Kč, to je preko 300 milijonov dinarjev. Ta saldo gre v korist češkoslovaške, kar pomeni, da je naše gospodarstvo dolžno znesek 300 milijonov dinarjev češkoslovaškemu gospodarstvu. Posledica tega salda je, da mora češkoslovaški izvoznik, ki proda svoje blago v Jugoslavijo, dolgo vrsto mesecev (potem, ko je naš uvoznik že plačal), čakati na to, da se mu ustrezajoči znesek v češkoslovaških kronah izplača. Povsem razumljivo je, da je obstoj tega salda ena glavnih ovir za konkurenčno zmoglost češkoslovaške industrije na našem trgu, kar se kaže tudi v občutnem nazadovanju našega uvoza iz češkoslovaške. Dočim se je lani skupni naš uvoz nasproti prejšnjemu letu za malenkost dvignil, je naš uvoz iz češkoslovaške nazadovao od 747 na 349 milijonov dinarjev, to je za preko 20 odst. Sicer se je tudi naš izvoz v češkoslovaško skril, toda ne v toliki meri in smo lani s to državo imeli prikrit aktivno bilanco (za 17 milijonov Din).

Ker se obeta letos češkoslovaški zelo slaba letina, se bodo v doglednem času bistveno zboljšali izgledi za naš izvoz. Že l. 1932. je naš izvoz v češkoslovaško občutno nazadovao, ker v tem letu nismo imeli na razpolago presežkov za izvoz pšenice. Lani smo sicer imeli izvozne presežke v pšenici, zato pa je imela češkoslovaška tako obilno žitno letino, da je odpadla vsaka potreba uvoza.

Letos pa bo morala češkoslovaška zopet v znatnejših količinah uvažati pšenico in je verjetno, da se bo sploh povečala možnost za izvoz kmetijskih proizvodov v to državo. Vrh tega je pričakovati, da bodo prizadevanja za povečanje češkoslovaškega uvoza iz Jugoslavije in Rumunije v okviru prizadevanj gospodarske Male antante prinesla nove možnosti tudi za izvoz iz naše države v češkoslovaško. Vse torej kaže, da se bo v bližnji bodočnosti znatno dvignil uvoz češkoslovaške iz naše države in Rumunije.

S tem pa bo na drugi strani dana možnost, da tudi naša država prične v večjem obsegu kupovati češkoslovaško blago. Ovir za poglabitev trgovinskih odnosov med obema državama, ki je doslej obstajala v tem, da so bile uvozne potrebe češkoslovaške glede kmetijskih pridelkov zelo majhne, je zaenkrat v znatni meri odstranjena; ostane pa še nadalje vsaj glede povečanja izvoza češkoslovaške blaga v Jugoslavijo druga ovira, to je visoki

saldo v češkoslovaško-jugoslovenskem kliringu. Kakor rečeno, je naš interes, da povečamo uvoz iz češkoslovaške, čim se zboljšajo tudi možnosti izvoza našega blaga v to državo. Naša uvozna potreba se je letos dvignila in gotovo nimamo računa povečati uvoz iz držav, ki nam ne nudijo možnosti za istočasno povečanje našega izvoza. Lansko nazadovanje uvoza iz češkoslovaške je šlo v prid Italiji, kar nam potrjujejo tudi številke iz naše statistike zunanje trgovine. Naš uvoz iz Italije se je namreč lani dvignil od 382 na 459 milijonov, to je približno za toliko, kolikor se je skrčil uvoz v češkoslovaško. Glede na povišanje italijanskih carin na živino in na les, ki so glavni naši izvozni predmeti v prometu z Italijo, pa je pričakovati, da se bo vrednost našega izvoza v Italijo v bodoče precej skrčila. Če pa se bo nadalje dvigal naš uvoz iz Italije, je zelo verjetno, da bo naša trgovinska bilanca z Italijo, ki je bila pred leti še visoko aktivna, postala celo pasivna. Gornji razlogi nas sam na sebi že navedejo k tem, da povečamo naš uvoz iz češkoslovaške, tudi ne glede na prijateljsko in bratsko razmerje, ki vlada med našo državo in češkoslovaško republiko.

Skupaj s češkoslovaško moramo torej iskati izhoda, da odstranimo oviro, ki še obstoja pri uvozu češkoslovaške blaga v našo državo, to je visoki kliringski saldo. Če tega ne bomo storili, bo navzile povečanju izvozu v češkoslovaško naš uvoz iz te države nadalje slab vsaj toliko časa, dokler z aktivnostjo naše trgovinske bilance v prometu s češkoslovaško ne bomo občutno zmanjšali kliringškega salda. Mora bi se dala najti rešitev v tem, da bi najeli srednjeročno posojilo v češkoslovaški za konsolidacijo tega kliringškega salda. V tem primeru bi lahko vsi oni češkoslovaški izvozniki, ki čakajo na izplačilo svojih pri nas preko kliringa že poravnanih terjatev prišli do denarja. Po taki odstranitvi kliringškega salda bi se kliringški promet lahko v redni razvil in češkoslovaškim izvoznikom ne bi bilo treba več čakati mesece in mesece na denar, kar bi brez dvoma olajšalo izvoz češkoslovaške blaga v našo državo. Posojilo, ki bi služilo za konsolidacijo tega kliringškega salda, bi se potem lahko odplačevalo iz aktivnih presežkov naše trgovinske bilance s češkoslovaško v dobi nekaj let. Taka rešitev pa bi bila tudi v interesu našega deviznega gospodarstva, ker bi za več let odložili breme, ki obstoja za nas v tem, da je naše gospodarstvo dolžno češkoslovaškemu visoko vsoto 300 milijonov dinarjev.

Radost na graku in solncu vam daje NIVEA

Pred solnčenjem morate svoje telo drgniti z Nivea kremo ali Nivea oljem. S tem zmanjšate nevarnost solnčarice a dobite obenem prekrasno brnasto barvo kože.

NIVEA na graku in solncu!

Znižanje obrestne mere in dvig državnih papirjev

Kakor je »Jutro« že večeraj poročalo, je izvršni odbor Narodne banke sklenil znižanje obrestne mere Narodne banke za 1/2%, tako da se zniža eskontna obrestna mera od 7 na 6,5%, lombardna obrestna mera pa 8 na 7,5%. Ta nižja obrestna mera bo veljala od 16. t. m. naprej. Obrestna mera Narodne banke je bila pred nastopom finančne krize ekso 8 let (od maja 1922 do maja 1930) vse čas na isti višini; znašala je vsoto dobo za eskont 6% in za lombard 8%. Od maja 1930 pa imamo sedaj že peto spremembo Obrestna mera Narodne banke je znašala:

za eskont za lombard	6%	8%
od 22. V. 1922 naprej	6 1/2%	7%
od 27. V. 1930 naprej	6 1/2%	7%
od 29. VI. 1931 naprej	6 1/2%	8%
od 20. VII. 1931 naprej	7 1/2%	9%
od 9. II. 1934 naprej	7%	8%
od 16. VII. 1934 naprej	6 1/2%	7 1/2%

Leto 1930 znižanja obrestna mera je veljala le dobro leto, kajti že v juniju 1931 je Narodna banka v zvezi z nastopom kreditne krize zvišala obrestno mero za 1% in tri tedne pozneje še za 1% (skupaj torej za 2%). Tako da smo imeli od julija 1931 naprej skozi dve in pol leti izredno visoko obrestno mero, ki je znašala pri eskontu 7,5%, pri lombardu pa 9%. Šele v februarju letošnjega leta je Narodna banka prvič popustila znižala svojo obrestno mero, sedaj pa jo je znižala v drugič. Skupaj znaša znižanje obrestne mere od letošnjega februarja pri eskontu 1%, pri lombardu pa 1 1/2%, tako da je še vedno višja nego pred kreditno krizo, in sicer pri eskontu za 1%, pri lombardu pa za 1 1/2%.

Posledica znižanja — okrepitev državnih papirjev

Kakor smo že večeraj omenili, se z znižanjem eskontne obrestne mere Narodne banke sedaj avtomatično spremeni tudi maksimalna obrestna mera v našem kreditnem gospodarstvu, tako da znaša sedaj maksimalna obrestna mera za posojila največ 11,5% (6% nad eskontno obrestno mero Narodne banke). Z uredbo o maksimiranju obrestne mere pa je tudi obrestna mera za hranilne vloge vezana na eskontno mero Narodne banke (obrestna mera za hranilne vloge ne sme biti po uredbi višja nego 1% pod eskontno obrestno mero Narodne banke). Denarni zavodi torej ne bodo smeli odsele plačevati za hranilne vloge več nego 5,5% obresti. To znižanje rente pri hranilnih vlogah za pol odstotka je povzročilo že v ponedeljek precejšnjo okrepitev tečajev državnih papirjev, ki se je danes nadaljevala. Visoko obrestovanje, ki ga še vedno nudi naložba denarja v državnih papirjih (čeprav se letos tečaj državnih papirjev mnogo višje nego lani) bo gotovo povzročilo večje povpraševanje po državnih papirjih, kajti pri današnjih tečajih se denar, naložen v državne papirje, še vedno obrestuje po 9 do 11%, dočim se bo odsele za hranilne vloge dobivalo največ 5,5% obresti. Naravno je, da mora ta raz-

lika privabiti denar na trg državnih papirjev. Kdor naloži danes svoj denar v 7% investicijsko posojilo, lahko ta papir kupi po 71 do 72 Din za 100 Din nominalne dobi na leto 7 Din obresti, to je 9,7% obresti. Pri 6% begluških obveznicah, ki danes danes okrog 56 Din za 100 Din nominala, znaša obrestovanje 10,7%, pri 4% agrarnih obveznicah pa prav tako 10,7%; le pri vojni škodi znaša čisto obrestovanje samo 8%, vendar je tu treba upoštevati možnost dobitka.

Vojna škoda, ki se je še do srede preteklega tedna trgovala na naših efektivnih tržiščih po 804 do 808, je bila danes v Zagrebu zaključena že po 323, v Beogradu pa po 325, 6% begluške obveznice so se okrepile od 54,5 na 56,5, pa tudi 7% investicijsko posojilo in 4% agrarne obveznice notirajo nekoliko višje. Znan je bil zadnji dni dvig pri dolarskih papirjih. 67 do 68, dočim se je ta tečaj gibal ob koncu preteklega meseca na višini okrog 55; 8% Blairovo posojilo pa stane sedaj okrog 65, nasproti 62 ob koncu junija.

Naš indeks cen na debelo v juniju

Študijski oddelček Narodne banke je objavil podatke o gibanju cen v mesecu juniju. Iz teh podatkov je razvidno, da se je naš totalni indeks cen v trgovini na debelo od maja na junij dvignil za 1,5 točke, in sicer od 64,1 na 65,6 (1926 = 100). Dvig splošnega indeksa cen je posledica precejšnjega znižanja cen koruzi, pšenici, ovsu, suhim češpljam in senu. Indeks cen rastlinskih proizvodov je zaradi tečaja, od maja na junij poskočil kar za 8,3 točke, in sicer od 56,5 na 64,8. Vsi ostali delni indeksi pa so nadalje nekoliko nazadovali. Indeks cen živine in živilskih proizvodov je popustil za 0,8 točke na 54,4, indeks cen industrijskih proizvodov za 1,1 na 68,5 točke, indeks cen mineralnih proizvodov pa za 0,3 na 83,0 točke. Nazadovanje indeksa cen živine in živilskih proizvodov je posledica popuščanja cen za težke svinje, slanino, perutnino in jajca, nazadovanje indeksa cen industrijskih proizvodov pa je povzročil padec cen usnja, opke in cementa. Gibanje našega indeksa cen v juniju v primeri s prejšnjimi leti nam kaže naslednja primerjava:

	indeks cen	ind. totalni
junij 1926	64,1	100,0
junij 1931	77,8	110,7
junij 1932	72,2	112,7
junij 1933	61,1	57,8
junij 1934	64,8	54,4

V primeri z lanskim junijem je letos nekoliko višji indeks cen rastlinskih proizvodov, nižja pa sta indeks cen živilskih proizvodov in industrijskih proizvodov. Naš nivo cen pa je v splošnem še drugo leto precej stabilen, kajti totalni indeks cen v juniju je letos le za 0,5 točke nižji od lan-

skega indeksa cen v juniju in le za 0,7 točke višji nego pred dvema letoma. Indeks cen glavnih izvoznih proizvodov se je od maja na junij dvignil za 1,5 točke na 60,5, indeks cen glavnih uvoznih proizvodov pa je popustil za 0,8 na 70,7 točke. Napetost med indeksom cen glavnih izvoznih proizvodov in indeksom cen glavnih uvoznih proizvodov se je torej nadalje zmanjšala in znaša sedaj 10,2 točke, dočim je lani v juniju znašala 16,6 točke. V primeri z lanskim junijem je letos indeks cen glavnih izvoznih proizvodov za 1,8 točke višji, dočim je indeks cen glavnih uvoznih proizvodov za 4,6 točke nižji.

Gospodarske vesti

= Kongres izvoznikov in proizvedatov sadja v Mariboru. V sporazumu z Združenjem izvoznikov kraljevine Jugoslavije v Beogradu in Združenjem sadnih izvoznikov in trgovcev za dravsko banovino v Mariboru bo Zavod za pospeševanje znanje trgovine priredil v času od 14. do 16. t. m. v Mariboru kongres izvoznikov in proizvedatov sadja iz vse države, na katerem bodo sodelovali predstavniki ministrstev in tudi inozemski uvozniki našega sadja iz vse Evrope. V soboto 14. t. m. bo predkonferenca, v nedeljo ob 9. uri dopoldne pa kongres v dvorani Uniona. V ponedeljek bodo izleteli z avtobusi v naše sosedne kraje in ogledi trmice in drevesnic. Kakor nam poročajo iz Beograda, je prometni minister z odlokom od 7. t. m. odobril vsem posetnikom kongresa 50% popust na državnih železnikih. Zavod za pospeševanje znanje trgovine opozarja interese, da na odhodni postaji kupijo cel voznik listek do arboria in železnisko legitimacijo za 5 Din, ki jim bo potrjena v Mariboru, služila za brezplačen povratek. Ugodnost polovne vožnje bo veljala od 10. do 20. t. m.

= Nazadovanje brezposelnosti v Angliji. Po najnovejši statistiki je bilo v Angliji 25. junija 2.092.600 brezposelnih delavcev, t. j. za 345.500 manj nego lani v istem času in za 654.800 manj nego pred dvema letoma. Statistika zavarovanih delavcev pa izkazuje ob koncu junija 1.063.000 zaposlenih delavcev, t. j. za 419.000 več kakor lani ob istem času in za 832.000 več kakor pred dvema letoma. Od septembra 1932, ko je kriza dosegla najnižjo točko, je število zavarovanih delavcev v Angliji naraslo za 1.020.000.

Borze

10. julija

Na ljubljanski borzi se oficijelno tečaji deviz danes niso bistveno spremenili. V privatnem kliringu notirajo avstrijski kliringi nadalje 9,10 do 9,20 (v Zagrebu promet po 9,11, v Beogradu tečaj 9 do 9,10). Angleški funti so se v privatnem kliringu v Zagrebu nekoliko pomenili in so se danes trgovali 248,25; grški bini so bili zaključeni po 30,60, v španskih pezeti pa je bil promet po 6,3350.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila tendenca zelo čvrsta. Vojna škoda se je okrepila za 8 točk in se je trgovala za kaso po 323, za julij, september in december pa prav tako po 323 (v Beogradu je bil zabeležen promet za kaso po 325 in 323, za december pa po 323). Tudi v ostalih državnih vrednotah so bili zabeleženi višji tečaji. Promet je bil samo v delnicah Narodne banke po 3950, 4000 in 4050.

Devize

Ljubljana: Amsterdam 2308,74—2320,10, Berlin 1302,36 — 1313,16, Bruselj 795,79—799,73, Curih 1108,35 — 1113,85, London 171,19 — 172,79, New York 337,72—340,95, Pariz 224,60—225,72, Praga 141,40—142,26, Trst 291,90 — 294,30 (premlja 28,5 odst.). Avstrijski šilling v privatnem kliringu 9,10 — 9,20.

Curih. Pariz 20,2575, London 16,4650, New York 307,75, Bruselj 71,7750, Milan 26,36, Madrid 41,9750, Amsterdam 208,30, Berlin 117,70, Dunaj 57,10, Stockholm 79,75, Oslo 77,70, København 69,65, Praga 12,7650, Dunaj. (Tečaj v priv. kliringu). Beograd 11,02, London 27,19, Milan 46,11, New York 538,08, Pariz 35,57, Praga 21,78, Curih 175,21, 100 S v zlati 128.—

Elekti. Ljubljana. Vojna škoda 315—320, 7% investicijsko 71—71,50, 8% Blair 62 den., 7% Blair 56—56,50, 4% agrarne 37—37,50 6% begluške 54 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 322—323, za julij 323—326, za avgust, november 323—324, za dec. 324—327, 7% investicijsko 71—72, 4% agrarne 37,50 den., 7% Blair 57,50—58,50, 8% Blair 64,25 do 68, 7% Drž. hip. banka 68—70, 6% begluške 55,25—56,25; delnice: Narodna banka 3975—4000, PAB 218 den., Trbovlje 685—90.

Beograd. Vojna škoda 325, 323 zaklj., za sept. 322 zaklj., za dec. 325 zaklj., 7% investicijsko 71,75 den., 6% begluške 56,50 zaklj., 8% Blair 65 den., 7% Blair 58, 37 zaklj., 7% Drž. hip. banka 69 den., PAB 220 zaklj.

Dunaj. Dumav-Sava-Jadran 10.—, Staats-eisenbahngesell. 12,80, Trbovljska 9,52, Alpina-Mont. 9,10. V predborzi: Ruše 7, Šočerana 14,50.

Blagovna tržišča

ZITO.

+ Chicago, 10. julija. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 86,75, za sept. 88, za dec. 89,25; koruza: za sept. 57, za dec. 57,25. + Ljubljanska blagovna borza (10. t. m. Tendence za žito mirna. Nudijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): pšenica (po mletski tarifi): baška 79-80 kg po 162,50—165, baška, 80 kg po 165—167,50; koruza (po navadni tarifi): popolnoma suha s kakovostno garancijo za julij 147,50—150; moka: baška »Og« po 290 — 295, banatska po 295 — 270.

+ Novosadska blagovna borza (10. t. m.). Tendence nespremenjena. Promet slab. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, srednjebaška, gornjebaška, elavenska, sremska stara, 78 kg 110 — 112,50; nova 107,50 — 110; baška, okolica Sombor, stara, 78 kg 107,50 do 110, nova 105 — 107,50; baška potiska, 77 kg 115 — 117,50; nova 112,50 do 115; baška, ladja Tisa, stara, 78 kg 120 do 122,50, nova 115 — 117,50; gornjebanatska, stara, 77 kg 107,50—110, nova 105—107,50; ladja Bezej, 77 kg stara 115 — 117,50, nova 112,50 — 115. Ječmen: baški, sremski, novi, 65/66 kg 84 — 96. Koruza: baška, 100 — 102; okolica Sombor 101 — 103; banatska 98 — 100; ladja Sava, Bezej 106 do 108; ladja Tisa, Dinav 108 — 110. Moka: baška, banatska »Og« in »Og« 185 — 205 (sremska, slavonska 185 — 195); »2« 165 — 185 (165 — 175); »5« 145 — 165 (145 — 155); »6« 125 — 145 (125 — 135);

40—50 britij z eno britvico.

Prihranek, a takisto udobnost samo s svetovno poznanim »VALET« aparatom za britje. V desetih sekundah naostren. V desetih sekundah očisti. Ni treba razstavljati. Ni treba odvijati. 40 do 50 brezhibnih britij z eno britvico.

“VALET” Auto-Stop Safety Razor

+ 7. 105 — 110 (105 — 110); »8« 107,50 do 112,50 (107,50 — 112,50). — Otrobi: baški, sremski 87,50 — 90; banatski 85 — 87,50. — Somborska blagovna borza (10. t. m.). Tendence nespremenjena. Pšenica: baška, okol. Sombor, stara 76 kg 106—108, nova, 79 kg 104—106; gornjebaška, stara, 76 kg 108—110, nova, 79 kg 106—108; sremska slavonska, stara 76 kg 109—111, nova 79 kg 104—106; baška in banatska potiska, stara 76 kg 115—117,50, nova, 79 kg 115—108, n. gornjebanatska, stara, 76 kg 106—108, nova 79 kg 106—108. Ječmen: baški in sremski, 63/64 kg 84—86. Koruza: baška in sremska 100—102; baška za avrunt 102—104; ladja Dunav, Tisa 108—110. Moka: baška »Og« in »Og« 185 do 205; »2« 165 — 185; »5« 145—165; »6« 125—145; »7« 105 — 110; »8« 107—112,50. Otrobi: baški 87,50 — 90.

ZIVINA

+ Živinski sejem v Mariboru. Na večerajšnji živinski sejem je bilo prignanih 17 konj, 15 bikov, 166 volov, 346 krav in 13 telet. Cene za kg žive teže so bile naslednje: debeli voli 3,50 do 3,75 Din, poldebili voli 2 do 2,75, plemenski voli 2 do 3,50, bikji za klanje 3 do 3,50, klavne krave, debele 2,50 do 3,50, plemenske krave 2 do 2,50, krave za klobase 1,50 do 2, breje krave 2,50 do 3, teleta 4 do 4,50 Din. Prodanih je bilo 339 glav. Cene mesa so bile: volovsko meso I. vrste 8 do 10 Din, volovsko meso II. 6 do 8, meso bikov, krav in telet 4 do 6, telečje meso I. 10 do 12, telečje meso II. 6 do 8, sveže svinjsko meso 10 do 14 dinarjev za kg.

Radio

Sreda, 11. julija.

LJUBLJANA 12.15. Plošče. — 12.45: Poročila. — 13. čas, plošče. — 18: Komorna glasba radio kvinteta. — 18.30: O verstvi (Fr. Terzejav). — 19: Radio orkester. — 19.30: Literarna ura: Alma Almatova (dr. Preobraženski). — 20: Violinski koncert ge. Fanike Brandlove. — 20.45: Ravnik: Segvidio, ciklus za tenor solo (g. Drmotić) in klavir (J. Ravnik). — 21.30: Oktet Ljubljanskega Zvona. — 22: Cas, poročila, lahka glasba.

Sokol

Prijave za sokolski zlet v Zagrebu

Življenje brez smrti

Trosi, stari več milijonov let — Zemlja v neprodušnih steklenicah

Kalifornijski raziskovalec, vseučiliški profesor Lipman, je odkril v premoči, katerega starost cenijo na več milijonov let, bakterijske trosse, ki so se izkazali za življenja zmožne. S to presenetljivo najdbo je morda nevede potrdil odkritje, ki ga je napravil že l. 1929 nemški profesor Lieske; ta je tedaj isto tako v premoči, ki so ga bili pripeljali na dan iz globine 150 m, našel življenja in rasti zmožne trosse. Preživeli so v popolni otroposti, v popolnem pomanjkanju zraka, svetlobe in vlage milijone let.

Lieskejevo odkritje ni zbudilo tedaj v znanstvenem svetu nobene posebne pozornosti. Nekateri so ga enostavno prezrli, drugi so se mu rogali, kakor so se rogali že prej pariškemu učenjaku prof. Gallipiu, ki je nekega dne nastopil s senzacionalno trditvijo, da je našel na več nego dve tisočletji starih egiptskih papirjih življenja zmožne trosse, ki so izvirali nedvomno iz dobe faraonov. Toda Gallipe je imel ven-

darle prav in to so dokazale z vso znanstveno natančnostjo izvršene preiskave prof. Lipmana, ki ima v učenem svetu zveneče ime, tako zveneče, da ga ne gre kar tako zavrniti.

Lipman je nekega dne z mikroskopom preiskaval 25 oziroma 60 let staro zemljo, ki je bila ves ta čas shranjena v neprodušnih zaprtih steklenicah. V svoje začudenje je videl, da so v tej zemlji bakterijski trosi. Od zunaj so v tem času težko prišli v zemljo, morali so biti že prej tam. Da pa se prepriča o pravilnosti ali nepravilnosti te domneve, je preiskal notranjost 200 let stare nežgane opeke. In res je našel v nji vegetirajoče bakterije. Sedaj je preiskal kameniti material, ki je izviral iz perjskih piramid iz predinkaske dobe. Tudi tu je odkril celo kolonijo bakterijskih tross, ki so morali biti stari več tisoč let. In postal je tako drzen, da je šel preiskovat gmoto na milijone let starega premoga. Njegovo pričakovanje ga ni varalo. Našel je nov,

skoraj nepobiten dokaz za to, da morajo ti bakterijski trosi izvirati iz dobe, ko je ta premog začel šele nastajati ali ko je morda celo še rasel v obliki živih rastlin: ti trosi se že na zunaj v marsičem razlikujejo od trossov danes živečih bakterij.

Kako so mogli prebiti tako neznansko dolge dobe brez življenja, ne da bi izgubili sposobnosti za življenje, je vprašanje, na katero nam mora znanost šele odgovoriti. To je malo čudna predstava: od tistega časa, ko človeka še niti na zemlji ni bilo, je poginilo in izginilo že na sto tisoče rastlinskih in živalskih vrst, velikih bitij, ki so bila za življenje neprimerno bolj opremljena in zaščitena nego ti mikroskopski, enostanični trosi. In vendar so se ti trosi ohranili in bodo življenje svoje vrste nadaljevali! V resnici: vsak nov pogled v življenje in nehanje narave nam odkriva nove, neslutene čudeže, komaj se razreši ena skrivnost, se nam ponudi druga!

Konec inkvizicije

Prvi jo je ustavil Napoleon Bonaparte, odpravljena pa je bila šele pred sto leti

Pred sto leti 15. julija 1834, je španski kralj s posebnim dekretom ustavil delovanje inkvizicije v področju svoje države. S tem je španija kot zadnja država v Evropi odpravila aramtotno gonjo, ki je zahtevala ogromno žrtev in pahnila španijo v splošno pomilovanje civiliziranega sveta.

Llorente, zgodovinar inkvizicije na Španiskem, je izračunal, da je zahtevala strahovlada tega gibanja samo v španski državi do l. 1808 nič manj kot 32.000 žrtev. K temu pa je treba prišteti še 18.000 oseb, ki so bile sežgane in effigie, in 291.000 ljudi, ki so morali prenašati manj strašne muke, ki pa so se čisto kljub vsemu končale s smrtjo.

Pod vplivom Pombalovega reformističnega gibanja na Portugalskem je španska inkvizicija izgubila mnogo na svoji moči že sredi 18. stoletja. Kljub temu pa

je bilo v zadnjih desetletjih imenovanega stoletja okoli 4000 procesov, ki so obravnavali lažje primere. Napoleon I. je leta 1808 prvič prepovedal inkvizicijo. Njegova prepoved pa ni ostala dolgo v veljavi, kajti kmalu po povratku Burbonov je Ferdinand VII. obnovil inkvizitorsko delovanje in mu vrnil vse stare pravice... Ustavna revolucija l. 1820, je izposlovala ponovno ukinitje inkvizicije, ki pa ni dolgo trajala, kajti že l. 1825, se je inkvizicijsko gibanje zopet okrepilo in restavriralo. Šele po karlistovski vstaji po Ferdinandovi smrti (1833), ko se je morala Izabela nasloniti na liberalni režim, so odbile inkviziciji zaslužene zadnje ure. Zadnja žrtev inkvizicije je bil neki učitelj, ki je padel l. 1826. Zaradi njega je velj sestavljen škot v Valenciji posebno sodišče, ki ga je obsojilo na smrt na garotti, predhodnici giljotine.

Strojepisne tekmujejo

Prošle dni so imeli v Parizu tekmo strojepis, ki so morale pisati po narekovanju z vezanimi očmi

„Skrivnostna velesila“

Odkritja o ozadju šentjernejske noči v Nemčiji Glasbenikova in politična glava

Nemški listi so omenjali v svojih poročilih o krvavih dogodkih 30. junija, da je imela za kulisami vmes prste neka tuja velesila. Zaradi tega sumničja, ki se je o njem na prvi pogled zdelo, da gre na račun Francije, je protestiral pri nemški vladi francoski poslanik v Berlinu Francois Poncet in je dobil popolno zadoščenje. Zdal pa poročajo iz zanesljivega vira, da ta »velesila« ni Francija, temveč — Vatikan. Katoliški krog, s katerimi simpatizira nemški podkancelar von Papen, so hoteli z ugodnostmi, ki bi se naj jim priznale v konkordatu, doseči, da bi sam papež posredoval v spravljivem pravcu med Berlinom in drugimi svetovnimi metropolami.

S pomočjo papeža so tudi skušali izposlovati Nemčiji dokaj časten povratek v Zenevo. Papež naj bi s svojimi zvezami skušal razbiti obroč, ki ga je mednarodna diplomacija skovala okrog Nemčije.

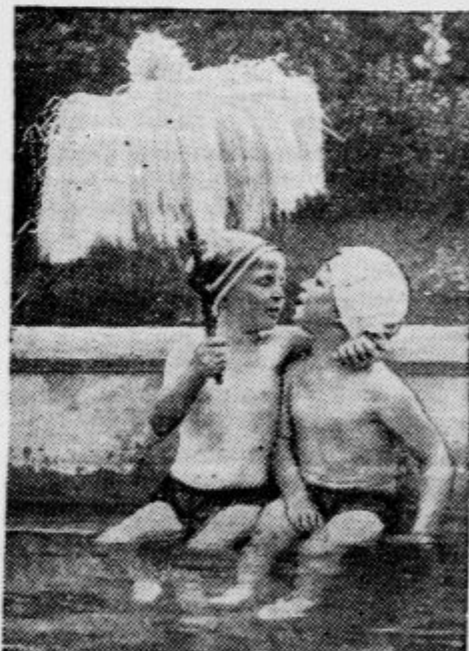
Ministerialni svetnik Clausen je padel kot žrtev svojih patriotskih prizadevanj za ozdravljenje nemškega ljudstva, kajti on je bil tisti, ki je s Papežovo vednostjo pripravil podzemsko zvezo s papizmom. Kot dokaz za te trditve se navajajo naslednje dejstva:

Od Hitlerja so vplivni činitelji že ponovno zahtevali razpust rjavih udarnikov. Te zahteve so stavili predvsem veleindustriji in gospodarstveniki, ki si niso prikrivali dejstva, da je SA ognjišče boljševiških tendenc. Hitler je dolgo okleval. Pred mesecem dni je poslal Röhma na dopust. Osem dni pred svojo smrtjo pa je Röhm obiskal Hitlerja. Izvedel je bil namreč, da je Hitlerjev poseben odposlanec von Ribbentrop obljubil v Londonu in Parizu razpust rjavih udarnikov. Röhm je zaradi tega zahteval od kancelarja konkretnih pognj. Hitler se je nekaj časa izmikal in nekdanj največji prijatelj sta se razšla kot idejna nasprotnika. Nato se je Röhm pe-

ljal v Monakovo, kjer je sklical sestanek svojih zvestih, da bi udril Hitlerjevo pozicijo proti reakciji. Toda preden se je to zgodilo, je padel kot žrtev Führerjeve osvete.

Kaj se vse lahko zgodi v metežu revolucije, najsi jo vodijo tudi »od zgoraj«, nazoru kaže primer smrti glasbenega kritika dr. Willyja Schmidta, sotrudnika »Münchener Neuester Nachrichten«. Ta mož je bil Stahihelmovec in se ni nikoli udeleževal v politiki. Izdan je bil ukaz za ustrelitev Willyja Schmidta, voditelja skupine rjavih udarnikov. Eksekutorji smrtnih povelj pa so naleteli na dr. Schmidta na ulici in ga niso vprašali, če je pravi ali ne. Ustrelili so ga s pištolo na cesti. Pozneje se je izkazalo, da je mož končal po pomoti. Willyja Schmidta, ki so ga iskali, so namreč že pol ure prej ustrelili na njegovem domu.

Sončnik iz papirja

tudi nekoliko štiti obraz v neusmiljeni poletni vročini

A NEKDOTA

Nurni je hotel nekoč odpotovati, pa je prišel prepozno na kolodvor. Vlak se je bil pravkar jel pomikati. Nurni, ne bodi len, se spusti v dir in teče za vlakom. Medtem se ozre strojevodja, in ko vidi, kdo teče za vlakom, ustavi lokomotivo rekoč: »Že prav, g. Nurni, z vami se res ne bo mo merili.«

VSAK DAN ENA

Vabilo
»Prijatelj, le sem, le sem! Jaz sem zobari! Saj ste menda vi tisti, ki je pravkar izgubil nekaj zob?«

Zopet v stratosfero!

Američani se hočejo dvigniti 24 km nad zemljo

A. W. Stevens (na levi) in major William Kepner (na desni poleg gondole)

Ameriška tvornica za zrakoplove Good-year v Akronu je pravkar dovršila balon ogromnih dimenzij s skoraj 55.000 obm prostornine. Za plašč balona so porabili 12.000 m blaga. Plašč ni sešit, kakor se je to prakticiralo že pred leti, ampak zlepljen s posebno raztopino gumaste mase, razpoke pa so še posebej zamazane z isto maso, tako da ne pride v plašč nič zraka od zunaj. Gondola balona je iz magnezija ter ima v sebi prostor za merilne instrumente ter za 3000 kg svinčenega prahu.

Ta balon, ki naj doseže višino 24.000 m, je dvakrat zavarovan proti padcu. Za primer, da bi bila posadka primorana, da v veliki višini zapusti gondolo, so Američani dali napraviti posebno padalo, s katerim bi gondola sama polagoma drsela proti zemlji. Zaradi večje opreznosti pa dobi tu-

di vsak član posadke v gondoli svoje padalo.

Račun, ki so jih napravili ameriški učenjaki pravijo, da se sme balon napolniti pri startu samo do ene desetine. Plašč se bo potem z dviganjem avtomatično polnil ter se naplnil. Ker se mora balon polniti v višini 90 m, so morali Američani ukreniti vse potrebno, da se bo polnil v neki dolini. Samo na ta način se bo izognil stranskim vetrovom pri dvigavanju v vis.

Balon bo vodil znan ameriški zrakoplovec major Kepner. Spremljali ga bodo najizkušenejši fotografi. Kepner je trdno prepričan, da bo dosegel zaželeno višino, t. j. 24.000 m že v štirih urah. Računa pa tudi s tem, da bodo zračne struje znesle balon okoli 1000 km od mesta, kjer se bo dvignil v zrak.

Petorčki iz Kanade

Tudi nje so hoteli izrabiti za reklamo

Kanadskemu farmarju Ovilu Dienneu in njegovi 24letni ženi Elziri, ki imata že šest otrok, se je te dni narodilo novo potomstvo. Pričakovala sta sedmega otroka, ko pa je žena legla v posteljo, pripravljena dati življenje novemu zemljanu, je povila v razmeroma kratkem času petorčke. Vsi skupaj so tehtali 5 kg. Oče jih je stehal na tehnični za krompir.

Ko so otroke okopali in mater za prvo silo okrepčali, si je Dienne izmislil, da ne bi bilo napačno, če bi stopil k telefonu ter obvestil o dogodku list, ki izhaja v bližnjem mestu. Novica je povzročila v farmarjevi hiši pravcato revolucijo. Kakor bi trenil, se je ustavil pred Dienneovo hišo avtomobil, iz njega so izstopili reporterji in fotografi. Obsuli so Dienneja in njegovo ženo s tolikimi vprašanji, da jim nista mogla reče niti odgovarjati nanje. Ko pa so listi objavili slike petorčkov, očeta in mater, se je takoj našel impresarij, ki je bil pripravljen nekaj plačati, če mu far-

mar dovoli, da pelje mater in otroke na svetovno razstavo v Chicago. Ponižal je za to kupčijo očetu 30 odstotkov, vaškemu duhovniku pa 7 odstotkov vstopnine. Oče pa je ponudbo odklonil.

Kolikor pove zgodovina medicne, je do slej znanih samo 31 primerov rojstva petorčkov. Toda primer farmarja Diennea je v toliko svojevrsten, da je njegova družina prva, ki so ostali petorčki pri življenju nad teden dni. Statistika porodov navaja, da prideta dvojčka na vsakih 87 rojstev, trojčki na vsakih 7569 rojstev, četvorčki na vsakih 658.503 in petorčki komaj na vsakih 5 milijard rojstev.

Smrt nemške vohunke

V sanatoriju St. Gallen je te dni premila slovita nemška vohunka Anamarija Lesserjeva, ki so jo imenovali v življenju »gospodična doktorica«. Bila je zelo spretna in zvitá vohunka v nemški službi. Med drugim se je seznanila z nekim belgijskim poročnikom, ki ji je preskrbel načrt o belgijskem utrbenem pasu. Še l. 1916. je bila tako drzna, da si je upala obiskati Pariz. Imela je srečo, da je izginila vselej tik preden so ji prišli na sled. Napori, s katerimi je bilo zvezano njeno izdajalsko delo, pa so jo naposled izčrpali. Že v času svojega vohunstva se je vdala morfirju. Po svojem zadnjem poročilu o francosko - angleškem zbiranju čet za odločilni udar proti Nemcem, je dobila živčni šok. Kmalu so se pojavile tudi psihične motnje in zdaj je umrla pozabljena od vsega sveta. Naziv »gospodična doktorica« je dobila zaradi črnih nacočnikov, ki jih je vedno nosila, tako da je napravljala vtis učenjakinje, ne pa vohunke.

Atentator podedoval milijon

Madžarski inženjer Marcel Gärtner, kemik, ki je bil v procesu proti morilecem madžarskega ministrskega predsednika Stefana Tisze obsojen na 14 let robije in je nedavno zapustil ječo, je podedoval, kakor poroča peštanski »Napole«, po nekem svojem stricu, ki se je okoli l. 1900. izselil v Ameriko in je zdaj tam umrl. Milijon dolarjev. Gärtner zbira zdaj sredstva za potovanje v Ameriko, kjer se kani ustanoviti in začeti z milijonom dolarjev novo življenje.

Islamska modrost

Lahko je stopiti skozi vrata strasti, težko pa priti skozi nje zopet v svobodo. Lepota moža je v njegovem razumu, razum ženske pa v njeni lepoti.

Med ženskami je lepa najboljša. Med moškimi je najboljši tisti, ki je dober.

Mož je tisti, iz katerega izide vsaka ženska, a tudi iz ženske izide vsak mož.

Ce hočeš, da te bo ženska ljubila, ne smeš biti vedno pri njej. Odstrani se večkrat od nje, potem si bo tebe še bolj želela. Poslušati ženske: to je pot v peklo.

Ženska se boji sivih las kakor ovca volka.

Ženska brez srca je kakor juha brez soli.

To, kar je prepovedano, je ljudem najljubše.

Ženske so kakor mačke. Vedno padajo samo na šape.

Kdor ljubi ženske, mora večkrat ubrati pot k zlatarju.

Od vsega, kar je bog ustvaril, ne ljubi ničesar bolj nego osvoboditev sužnjem in ne mrzi ničesar bolj kakor ločitev žene od moža.

Ločitev je stvar, ki morda vztraja zakon, nikakor pa bogu.

Ljubezem je kakor potovanje karavane. Potnik najde tam samo to, kar je sam prinesel tja.

Kdor tebe ljubi, ga tudi ti ljubiš — čeprav je morda samo pes.

Ce toži tvoje srce kakor slavčovo petje — to še ni ljubezen. Če pa si v stanu umreti brez tožba: to je morebiti ljubezen.

Najnežnejše besede ne napravijo na žensko takšnega vtisa kakor nemi nakit.

Diktatura na Japonskem

Novo japonsko vlado je sestavil admiral Katsurō Okada

Rockefeller ni več trden

Iz Lakewooda (New Jersey) poročajo, da je obhajal petrolejski magnat John D. Rockefeller v nedeljo svoj 95. rojstni dan v priličnem zdravstvenem nerazpoloženju. Čeprav je hodil doslej vedno v cerkev, je v nedeljo ostal doma in tudi ponudbo svečnika, da bi prišel maševat k njemu na dom, je odklonil. Pravijo, da je jubilat zadnje čase bolj rahlega zdravja, zaradi česar pazijo nanj kakor na mrimozo.

Platnena obleka

za sedanje vroče dneve

Kraljica in ministrski predsednik

Siamski kralj Prajadhipok in njegova so-proga sta na svojem potovanju po evropskih državah prišla tudi v Berlin, kjer ju je sprejel najprej predsednik Hindenburg, potem pa še Hitler. Tukaj vidimo siamsko kraljico v razgovoru s pruskim ministrskim predsednikom Göringom

SPORT

Varšava : Ljubljana

Reprezentančna medmestna tekma Varšava : Ljubljana se odigra definitivno v petek ob 18.45. Poljakinja, ki so zapustile v Zagrebu s svojo igro stajen vlt, nastopijo v Ljubljani v isti postavi, kakor v nedeljo proti naši državni reprezentanci. Postava naše družine bo objavljena jutri. Po vsej prilici bodo nastopile Ljubljankinje v postavi, s katero so prejšnji mesec z velikim uspehom gostovale v Zagrebu. Ob 17.45 nastopila v predigri družini Ilirije in Atene. Vstopnina je za obe igri ista. Točne podatke o poljski družini bomo še objavili.

Tekma se vrši pod pokroviteljstvom župana g. dr. Puca.

Prihod poljske hazenske reprezentance v Ljubljano

Danes popoldne ob 16.54 se pripelje v Ljubljano državna hazenska reprezentanca bratske republike Poljske. Ljubljanski hazenski podsavez jo oficijelno sprejme na glavnem kolodvoru. Podsavez vabi k sprejemu vso sportno javnost, nacionalna družstva, zlasti pa naša ženska društva. Pridite vsi in uverite zastopnice bratskega slovanskega naroda, da čuti Ljubljana resnično slovansko in da so ji slovanske sestre in bratje vedno dobrodošli.

sekcije danes ob 20. pri Kočarju. — (Moto-sekcija). Seja danes ob 19.30 v gostilni »Kočar« na Celovski cesti. Seja je važna.

SK Slavija. Danes ob 19.30 strogo obvezen sestanek vseh nogometašev v posebnih sobi kavarnе Evrope. Važno zaradi treningov in nedeljskih tekem. Poravnajte članarino.

TKD Atena. Danes ob 18. lahkoletniški trening na našem igrišču. Par je to zadnji trening pred državnim prvenstvom, naj se ga članice polnoštevilno udeležijo.

Iz življenja na deželi

Iz Trbovelj

— Cirilmetodov kres prižgeta vsako leto obe podružnici CMD na predvečer blagovestnikov. Lani pa tudi letos je moralo biti kresovanje zaradi izrednih prilik, ki so vladale pri nas baš na tisti dan, preložen. Letos se je vršilo kresovanje v soboto na sokolskem letnem telovadišču, kjer se je zbralo veliko narodnega občinstva.

— Trboveljski gozdovniki (Rod Črna diamanta) bodo letos spet taborili na Gorenjskem na svojem običajnem prostoru pri Radovljici. Odhod v tabor je določen na ponedeljek 16. t. m. Ker je še nekaj mest za taborjenje nezasedenih, se obveščajo vsi oni, ki bi se hoteli priključiti taborjenju, da se čim prej javijo rodovnemu vodstvu, kjer dobe vsa pojasnila. Vodstvo tabora bo v izkušenih in zanesljivih rokah

Plise za volane v različnih gubah, specialni entel oblek, volan, šalov itd., ažuriranje, entel vložkov in čipk, predtiskanje, vezenje monogramov, zaves, perila hitro, fino in poceni izvrši

Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Štrukelj. 129

LJUBEZNI JE KONEC

kadar
začne polt
veneti

Mnogim srcem bi bile prihranjene bolečine, če bi moglo žene spoznati resnico, predno je prepozno. Tako je Milica pripovedovala: »Boli in boli me je zanemarjal, dokler nisem naposled odkrila, da sem tega kriva sama. Moja koža je bila tako grda, da bi odvračala vsakega moškega. K sreči pa sem zvedela za novo, ne masno kremo Tokalon, bele barve. Od te kreme je postala moja koža svetla, bela in tako lepa, da se je on spet v mene zaljubil.«

Vsaka žena lahko danes s pomočjo enostavnega Milicinega recepta odstrani razširjene znojnice, zajedalce, gube in brazde, ki jih povzroča utrujenost, ter vse nedostatke polti. Ni drugega sredstva, ki bi Vam dalo take rezultate, kakor krema Tokalon. Močrite njene učinke na svojem lastnem licu.

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite Din 5.— v poštinih znamkah za poštino, omot in druge stroške na naslov: Hinko Mayer i drug, Odjelo 9 — R, Zagreb, Praska ul. 6

br. Remsa, istotako bo letos taborilo več starejših oseb, tako da bo mladina pod najboljšim varstvom.

— Občinski odbor Rdečega križa v Trbovljah bo postavil počitniško kolonijo za 30 siromašnih in bolnih šolarjev. Prošnje na predsedstvo RK in Trbovljah do 16. julija, zdravniški pregled 18. julija.

— Oni dečki in deklice, ki so se zglasili v podružnici »Jutra«, da jim Sokol preskrbi učna mesta, naj se zglasijo takoj v podružnici »Jutra«, da izpopolnijo neke podatke.

Iz Ptuj

— Izzivanje. V nedeljo proti večeru je prispela po Dravi skupina z gumijastimi čolni iz Nemške Avstrije z razpeto hitlerjevsko zastavo s kljukastim križem. Ko so kopalci v mestnem kopališču zahtevali, da izletniki odstranijo izzivalno zastavo, so se temu upirali, protestirali in zasmejovali naše nacionaliste, češ da se gosti tako ne sprejemajo. Ker je bilo prisotnim kopalcem prav dobro znano, da to niso prav nobeni gostje, marveč eden izmed njih domačin Ptujčan, ki študira v Gradcu, ostali pa njegovi prijatelji, so zastavo enostavno sami odstranili. Nikakor ne bi nasprotovali zastavi, če bi z njo pripluli izletniki iz Nemčije, toda to je bilo dogovorjeno izzivanje, ki ga čolnarji iz Gradca v Avstriji prav gotovo niso tvegali. Zadevo ima v rokah politično oblastvo.

— Nezavesten ranjenec. V nedeljo popoldne so bili poklicani na pomoč ptujski

reševalci, češ, da leži na travniku v Podvinih ranjen moški. Našli so neznanega moškega v nezvesti in z globoko rano na levem zapetju, vendar je rano imel obvezano z zasilno obvezo. V ranjenicu so prepoznali 20letnega kočarjevega sina Alojza Horvata iz Kukave, ki je hotel, ko se je vračal iz Ptuja domov, prisesti na neki voz, a ga je nekdo brez vsakega vzroka zabodel z nožem.

ROGAŠKA SLATINA. V nedeljo se je vršila tombola prostovoljnega gasilnega društva v Rogški Slatini. Obisk je bil ogromen, saj ob tako lepih dobitkih marsikdo rad poizkusi srečo. Glavno tombolo je dobil g. A. Kužner, strelodvodni monter iz Rogške Slatine, da je zadel kolo. Vsem darovalcem, ki so pripomogli k tomboli, izrekamo najlepšo hvalo.

SLOVENJGRAD. Moška CM podružnica je nabrala ob priliki kresovanja v čast naših blagovestnikov za CMD 400 dinarjev.

Čitajte
tedensko revijo
ŽIVLJENJE IN SVETIII. okraj (Budimpešta)
: Ilirija

Jutri ob 21. priredi SK Ilirija prvo letošnjo igralno tekmo velikega formata. V goste je povabila renomirano madžarsko moštvo »III. okraj« iz Budimpešte, letošnjega pravega zmagovalca. Izredno dobro vigrano moštvo, ki si je priborilo letos drugo mesto v madžarskem prvenstvu, bo za Ilirijo težka preizkušnja.

Razen v vaterpolu nastopijo Madžari še v igralnih disciplinah, in sicer igrajo 100 metrov, 400 m in 5×50 m prosto in 200 m prsno. Odličnim madžarskim sprinterjem bosta konkurirala v plavanju 100 m prosto Frič in Lavrenčič. Na 400 m prosto starta eden naših najboljših dolgočrtašev Mihael, ki je pri treningu že opelovano dosegel čase boljše od državnega rekorda. V sprintih so Madžari odlični in se obetajo zanimive borbe. Na 200 m prsno startata za Ilirijo državni prvaki in rekorder Hribar in Kramar.

V vaterpolu moštvo Ilirije nastopita kot gosta mesto odsotnih članov Fuxa in Jamnika znana internacionalca Diebold in Salzer. Natančnejši program bomo objavili.

Vstopnice se dobe v predprodaji jutri ves dan pri kičurjarju v kopališču SK Ilirije. Sedeži so numerirani.

Po verifikaciji tekme
Ilirija : Maribor

Iz Maribora nam pošiljajo s prošnjo za objavo:

Odborniki mariborskega okrožnega odbora LNP so korporativno odložili svoje funkcije, in sicer v znak protesta proti zadnji odločitvi JNS v zadevi verifikacije prvenstvene tekme SK Ilirija : ISSK Maribor. Ta verifikacija je namreč v nasprotju z objektivnim dejanskim stanjem, ki ga je določila preiskava in katero je vodil mariborski okrožni odbor LNP z vso vestnostjo. JNS, ki je bil očitno enostransko informiran, je s svojo odločitvijo desaviral mariborski okrožni odbor LNP, dalje tudi zaradi izločitve SK Rapida iz prvenstvenega tekmovanja LNP in končno zaradi imenovanja SK Ilirije za prvaka LNP, ker SK Ilirija po pravilih ne more biti prvak LNP.

V ponedeljek zvečer se je vršil sestanek delegatov vseh mariborskih nogometnih klubov, na katerem so zavzeli stališče glede časopisnih vest, da bo v četrtek 12. t. m. konferenca zastopnikov mariborskih klubov z odborniki JNS in predsednikom SK Ilirije dr. Lapajnetom. Zastopniki mariborskih klubov so soglasno sklenili, da z ozirom na članek »Kako dolgo še, ki ga je napisal dr. Lapajne v tedniku »Sport« in v katerem so bile objavljene za mariborski sport žaljive trditve, ki niso v skladu z objektivnim dejanskim stanjem ter z ozirom na znano intervencijo pri JNS v škodo mariborskega nogometnega sporta, odklanjajo vsako razpravo z omenjenim gospodom v sportnih zadevah.

ISSK Maribor in SK Rapid sta vložila na občni zbor JNS protest, in sicer ISSK Maribor zaradi verifikacije prvenstvene tekme ISSK Maribor : SK Ilirija, SK Rapid pa zaradi izločitve iz prvenstvenega tekmovanja LNP. Tudi SK Železničar je vložil protest na upravni odbor JNS, in sicer proti verifikaciji prvenstvene tekme SK Železničar : SK Ilirija.

Sportni dan v Zagorju

SK Zagorje priredi v nedeljo 22. t. m. pod pokroviteljstvom g. dr. Slavka Gruma sportni dan z naslednjim sporedom:

Sobota 21. julija ob 20. v Sokolskem domu predavanje o sportu, zdravju, sokolstvu in o pomenu ustanovitve SK Zagorje. Govore pokrovitelj g. dr. Slavko Grum, tajnik LNP Mario Kureš, g. profesor Drago Stepišnik in predsednik SK Zagorje.

Nedelja 22. julija: Popoldne: Ob 9. polzeva kolesarska dirka, katere se lahko udeleži vsak kolesar. Prijave sprejema tajnik pol ure pred startom, ter je istočasno izročiti 2 Din prijavnine. Najboljši vozač prejme kolajno. Ob 9.30 crosscountry tek na 5000 m. Start in cilj na igrišču ter po Zagorju. Proga bo objavljena pred startom. Prvoplasirani prejme spominsko kolajno. Ob 10.50 stafetni tek skozi Zagorje. Proga 350×400×400×1000×300×200 metrov. Start pri Blažiču na Toplicah, cilj pred kino Triglav. Zmagovalna petorica prejme v trajno last kip, darilo SK Zagorje. Ob 11.30 troboj na igrišču: tek 60 m, met krogle in skoki v daljino. Prvoplasirani prejme spominsko kolajno.

Popoldne: ob 15. nogometna tekma med prvim moštvom Zagorja in prvim moštvom jeseniškega Bratstva. Ob 16.30 koncert zagorske rudniške godbe dirigent g. S. Godina. Med odmorom švedska stafeta 800×400×200×100 m. Ob 18. nogometna tekma Litija : Zagorje. Po sporedu družabni sestanek pri g. A. Grčarju.

V nekaj vrstah. V Sofiji so se vršila tekmovanja v desetboju za prvenstvo Balkana, katerih so se udeležili tudi naši atleti. Končna kvalifikacija je bila: 1. Ljuben Dojčev (Bolgarija) 7289.20 točke, 2. dr. Buratović (Jugoslavija) 6715.49 (nov jugoslovanski rekord), 3. Travlos (Grčija) 6638.31, 4. Kallay (Jugoslavija) 6289.46, 5. Papageorgiu (Grčija) 6256.97, 6. Saklali (Rumunija) 5781.14, 7. Gogo (Albanija) 5289.05 — Beograjska Jugoslavija je večeraj odpotovala v Carigrad, kjer bo v petek in soboto odigrala 2 nogometni tekmi proti prvaku Fener Bachce. Na povratku

Oglasi v „Jutru“ imajo
siguren uspeh

Mestni pogrebni zavod Občina Ljubljana

Umrla nam je danes naša zlata mamica, stara mama, sestra in tašča, gospa

Marija Zemljič roj. Jeler
vdova po nadučitelju v Lučah.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 11. julija 1934., ob 16. uri iz mrtvašnice na Vidovdanski cesti št. 9 na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 12. t. m., ob 7. uri zjutraj v župni cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, Celje, Sarajevo, Radmirje, dne 10. julija 1934.

Zalujoče rodbine ZEMLJIČ in VOLČIČ.

6353

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je dne 10. t. m. ob 16. uri po daljšem, mukepolnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, v starosti 61 let mirno v Gospodu zaspala naša preljuba mamica, gospa

KOZINA ANTONIJA
soproga železničarja v pokouju.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 12. t. m., ob 16. uri iz hiše žalosti, Moste (Zelena jama), Valentina Vodnika ulica 22, na pokopališče k Sv. Križu, kjer se truplo položi k večnemu počitku.

Maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi pri sv. Petru. Prosimo tihega sožalja!

Moste-Ljubljana, dne 10. julija 1934.

LOVRO, železničar v pokouju, soprog: TONE, meh. mojster, sin; FRANIŠKA, sinaha; VLADIMIR, vnuk, in ostalo sorodstvo.

Pogrebni zavod Iv. Gašček Vodmat-Moste pri Ljubljani

ZAHVALA.

Za toliko dokazov iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli od vseh strani ob prerani tragični smrti naših nad vse ljubljenih družabnikov

Alojzija Kneza
in
Augusta Pacchiaffa

se vsem najiskrenejše zahvalujemo. Posebno zahvalo izrekamo prečastitemu opatu in kanoniku g. Žagarju in drugim, častiti duhovščini, častitim šolskim sestram, pevskemu društvu Oljki in celjskemu moškemu pevskemu zboru, gasilskima društvoma iz Celja in okolice, stanovskim deputacijam iz Zagreba, Ljubljane, Maribora, kakor tudi zastopnikom oblasti.

Zahvala vsem, ki so z nami sočustvovali in spremenili naša nepozabna pokojnika v tako obilnem številu na zadnji poti ter pokrili njuna grobova s kitami cvetja.

Celje, dne 9. julija 1934.

Pacchiaffo, Knez & Comp.

